МОСКВА 19
УЛ. ФРУНЗЕ 10 ИН. ТУТ
СОВ. СТРОИТ. И ПРАВА

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 45 (5719) | 23 лютага 1937 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

Няхай жыве наша родная, непераможная Чырвоная Армія — магутны аплот мірнай працы і верны вартавы перамог соцыялізма, здабытых народамі нашай соцыялістычнай радзімы і запісаных у Сталінскай Канстытуцыі СССР!

ВЕРНЫ ВАРТАВЫ СОЦЫЯЛІЗМА

Свабодны і шчаслівы совецкі народ святкуе слаўную XIX гадавіну сваёй роднай Чырвонай Арміі, поўны гордасці і радасці за яе перамогі і несакрушальную магутнасць. У агні вялікіх рэволюцыйных класавых баёў за дыктатуру пролетарыята, за соцыялізм нарадзілася і загартоўвалася Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія—дзецішча вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

Кіруемая комуністычнай партыяй і яе правадырамі Ленiным і Сталіным маючы на чале такіх выдатнейшых палкаводцаў, як Фрунзе, Варашылаў, Орджанікідзе, Кіраў, Будзённы, Тухачэўскі Егораў, Чырвоная Армія ўшчэнт разбіла контррэволюцыйныя белагвардзейскія полчышчы, выгнала вон і ачысціла нашу свяшчэнную зямлю ад войск англійскіх, нямецкіх, японскіх, польскіх і іншых інтэрвентаў, якія прабавалі ператварыць нашу краіну ў сваю калонію, надзець ярмо капітала на шыю рабочых і сялян.

Таварыш Сталін заўсёды быў на самых небяспечных для рэволюцыі участках. Ён сваім асабістым прыкладам натхняў байцоў камандзіраў і палітработнікаў, арганізоўваў перамогу. За бліскучыя перамогі на франтах грамадзянскай вайны краіна абавязана таварышу Сталіну. З імем таварыша Сталіна, з імем тав. Варашылава, з імем пакойнага Серго Орджанікідзе звязана і вызваленне нашай Совецкай Беларусі ад белапольскіх акупантаў.

Наша Чырвоная Армія непераможна, бо яна ёсць армія краіны соцыялізма, плоць ад плоці, кроў ад крыві рабочага класа і працоўнага сялянства. Яе сіла і магутнасць у непарыўнай сувязі з рабочымі, сялянамі і ўсімі працоўнымі нашай радзімы, якія бязмежна любяць сваіх верных сыноў—абаронцаў радзімы.

«... А што значыць любоў народу да сваёй арміі? Гэта значыць, што такая армія будзе мець наймацнейшы тыл, што такая армія з'яўляецца неперможнай. Што такое армія без моцнага тылу? Нішто. Самыя вялікія арміі, самыя ўзброеныя арміі развальваліся і ператвараліся ў прах без моцнага тылу, без падтрымання і спачування з боку тылу, з боку працоўнага насельніцтва. Наша армія ёсць адзіная ў свеце, якая мае спачуванне і падтрыманне з боку рабочых і сялян. У гэтым яе сіла, у гэтым яе моц...» (І. Сталін).

Перамогі і рост магутнасці Чырвонай Арміі непарыўна звязаны з імем першага маршала Совецкага Саюза — Климентием Ефрэмавічам Варашылавым. Настойны саратнік вялікага Сталіна з нястомнай энергіяй каваў перамогі Чырвонай Арміі. З яго імем звязана гераічная эпапея грамадзянскай вайны, велізарнейшы рост і росквіт магутнасці Чырвонай Арміі, у якой ёсць што абараняць, ёсць каму абараняць, ёсць чым абараняць.

Наша Армія пільна стаіць на варце сваёй вялікай, цудоўнай краіны соцыялізма, дзе працоўныя масы шырока карыстаюцца велізарнейшымі правамі, заваёванымі і запісанымі ў Сталінскай Канстытуцыі, дзе гаспадарка не ведае крызісаў, беспрацоўя, дзе працоўныя ўпэўнены ў сваім заўтрашнім дні, дзе з кожным днём усё больш і больш квітнее шчаслівае, культурнае і заможнае жыццё.

Бязмежная любоў да большэвіцкай партыі, да радзімы, да вялікага Сталіна натхняе нашых байцоў на гераічныя ўчынкі. Палкі совецкі патрыятызм—неадемная рыса нашых байцоў і камандзіраў.

У Сталінскай Канстытуцыі — канстытуцыі перамогшага соцыялізма — запісана: «Усеагульны вайсковы абавязак з'яўляецца законам.

Вайсковая служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе пачэсны абавязак грамадзян СССР». (Арт. 132).

З пачуццём гарачага патрыятызма байцы і камандзіры авалодваюць вышынямі ваеннага мастацтва, на быстраходных самалётах, на падводных лодках, імклівых танках, у адважнай кавалерыі, магутнай артылерыі, у паветры, на марах, акіянах, з гэтым пачуццём усюды пільна ахоўваюць магутную соцыялістычную радзіму.

З гэтым свяшчэнным пачуццём палкага совецкага патрыятызма Чырвоная Армія будзе знішчаць ворагаў, адкуль-бы яны ні з'явіліся.

Партыя Леніна—Сталіна выхавала выдатныя кадры Чырвонай Арміі. У шарэнгу герояў Совецкага Саюза ўвайшлі новыя 17 чалавек лётчыкаў і танкістаў, якія дабіліся гэтага высокага звання сваім гераізмам па ўмацаванню абароннай магутнасці сваёй радзімы.

12 міжнародных рэкордаў толькі ў 1936 годзе ўстанавілі нашы гордыя сокалы — слаўныя совецкія лётчыкі — у нябесных прасторах на нашых уласных самалётах. Звыш 500 камандзіраў, палітработнікаў, чырвонафлотцаў у мінулым і бягучым годзе ўзнагароджаны орданамі Совецкага Саюза.

Выключныя ўзоры самаафярнасці і адданасці радзіме паказваюць нашы байцы-пагранічнікі. Нашы граніцы апаясаны бетонам, яны непраходны для ворага, яны знаходзяцца на моцным сталёвым замку. Патрыёты соцыялістычнай бацькаўшчыны днём і ноччу пільна стаяць на варце заваёў соцыялізма.

Азвярэлы фашызм шалёна рыхтуе вялікую разбойніцкую вайну. У моры народнай крыві, праз трупы мільёнаў працоўных фашысцкія канібалы хочуць устанавіць сваё панаванне. У вайне яны шукаюць выхаду з цяжкага становішча, у якое завялі яны працоўных сваёй краіны. Інтэрвенцыя германскімі і італьянскімі фашыстамі Іспаніі, заключэнне згоды германскіх фашыстаў з японскай ваеншчынай на перадзел свету, як ніколі накаляюць міжнародную абстаноўку.

Падлейшыя з подлых, фашысцкія гадзіны, крывавы Іуда-Троцкі, Пятакоў, Радэк, Сакольнікаў, Сэрэбракоў і іншыя намерваліся цаною ваеннага паражэння нашай радзімы, шляхам дыверсіі і шкодніцтва, штыкамі імперыялістаў аднавіць капіталізм у СССР, распрадаць нашу соцыялістычную радзіму па частках германскаму і японскаму фашызму. Але ворагі з фашысцкага лагера жорстка пралічыліся! Іх наёмныя забойцы і агенты паплаціліся сваімі агіднымі галовамі. Такі лёс чакае любога ворага, які пасмее пасягнуць на цэласнасць нашых граніц, на заваяванні соцыялізма.

Беларускі народ, горача любячы сваю доблесную Чырвоную Армію, у дзень XIX гадавіны Чырвонай Арміі дае абяцанне комуністычнай партыі і вялікаму Сталіну яшчэ больш умацоўваць абараназдольнасць краіны. І калі ворагі паспрабуюць напасці на нашу цудоўную соцыялістычную бацькаўшчыну, увесь працоўны народ, пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі і вялікага Сталіна сумесна з Чырвонай Арміяй грозной лавінай абрушацца на ворага і зруйнуюць яго ўшчэнт на яго-ж тэрыторыі.

Слава і большэвіцкае прывітанне байцам, камандзірам і палітработнікам у дзень слаўнай XIX гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі!

АБ ГАНДЛІ БУЛЬБАЙ

Пастанова СНК БССР і ЦК КП(б)Б

У адпаведнасці з пастановай СНК СССР ад 11 лютага 1937 года № 232, Совет Народных Камісараў БССР і ЦК КП(б)Б пастанаўляюць:

1. Дазволіць калгасам, калгаснікам і аднаасобнікам паўсямесна па ўсіх раёнах БССР праводзіць бесперашкодны продаж бульбы каапэрацыйным арганізацыям, а таксама на гарадскіх і сельскіх базарах і на чыгуначных станцыях.

2. Абавязаць акрвыканкомы і горсоветы, акр. і райкомы КП(б)Б забяспечыць поўнасцю насеннем бульбы зацверджаны Соўнаркомам БССР план сяўбы бульбы за лік закупкі бульбы ў калгасах, якія маюць лішкі, і міжкалгаснай узаемадапамогі.

Дазволіць скарыстаць на пасеўныя мэты ўсю годную для пасеву харчовую бульбу, якая паступіць на загатоўчыя пункты па дзяржаўнаму плану загатовак пасля 1 лютага 1937 года.

3. Даручыць Упаўкамзаг СНК СССР па БССР даць указанне мясцам аб парадку скарыстання бульбы, якая паступіць па дзяржаўнаму плану загатовак пасля 1 лютага 1937 года.

Старшыня СНК БССР М. ГАЛАДЗЕД. Сакратар ЦК КП(б)Б ВАЛКОВІЧ.

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА АБАРОНЫ САЮЗА ССР

№ 25 22 лютага 1937 года г. Масква

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі! Віншую вас з дзевятнаццатай гадавінай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Наша слаўная большэвіцкая партыя, рабоча-сялянскі ўрад, усе народы Совецкага Саюза не пакладаючы рук працуюць над тым, каб несакрушальнай была абарона краіны, каб Чырвоная Армія была як найлепш узброена і аснашчана сучаснай баявой тэхнікай.

Вайсковая служба ў РСЧА — ганаровы абавязак совецкіх грамадзян. У радах Чырвонай Арміі служаць адданыя сыны гераічнага совецкага народу, гатовыя аддаць свае сілы, а калі будзе патрэбна, то і жыццё сваё за гонар, за славу, за незалежнасць нашай соцыялістычнай бацькаўшчыны.

Выдатныя байцы і камандзіры ўсіх радоў зброі: гордыя сокалы — лётчыкі, смелыя парашутысты, мужныя танкісты, меткія і вынослівыя стралкі і артылерысты, адважныя кавалерысты, бясстрашныя чырвонафлотцы, выдатныя хімікі, сапёры, сувязісты, ваенныя чыгуначнікі — усе яны ўпарта і добра вучацца і безупынна ўдасканальваюць сваю баявую і палітычную падрыхтоўку. Людзі Чырвонай Арміі паказваюць узоры самаадданасці, гераізма, ваеннага майстэрства.

Перамогі соцыялізма ў СССР, запісаныя ў Сталінскай Канстытуцыі, зрабілі нашу краіну квітнеючай радзімай будаўнікоў соцыялізма на адной шостай частцы зямлі.

Акружаная любоўю і клопатамі совецкага народу, Чырвоная Армія адаб'е ўсякі напад і знішчыць любога ворага, які асмеліцца пасягнуць на мірную працу, шчаслівае жыццё і здабытак народаў нашай краіны.

Рабочы клас і працоўныя ўсіх краін, усё перадавое і прагрэсіўнае чалавецтва справядліва бачаць у СССР і ў магутнасці яго Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі лепшую і надзейнейшую гарантыю міру, цвёрдую апору супроць шалеючых падпальшчыкаў сусветнага пажару.

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі! Памятайце, што ворагі чалавецтва і міру паміж народамі злобна точаць меч, ліхаманкава ўзбройваюцца, заключаюць ваенныя пагадненні, выкідаюць на нашу зямлю забойцаў, шкоднікаў, шпіёнаў і дыверсантаў.

Будзем яшчэ больш упарта працаваць над сваім палітычным ростам, яшчэ больш узмоцнена выхоўваць у сабе сапраўдных партыйных і беспартыйных большэвікоў, ленінцаў - сталінцаў, будзем заўсёды і ўсюды напагатове! Будзем нястомна павышаць баявую магутнасць Чырвонай Арміі! Будзем варты давер'я і надзей, якія ўскладае на нас вялікі совецкі народ!

Згуртуем яшчэ цясней свае баявыя рады вакол партыі Леніна — Сталіна — перадавога атрада працоўных Совецкага Саюза!

Няхай жыве доблесная Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія — армія неперможнага совецкага народу!

Народны камісар абароны СССР — маршал Совецкага Саюза К. ВАРАШЫЛАЎ.

ПУШКІНСКІ ПЛЕНУМ ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ СССР

Вечарам 22 лютага ў Калоннай зале Дома саюзаў адкрыўся IV пленум праўлення саюза совецкіх пісьменнікаў СССР, прысвечаны 100-годдзю з дня смерці Александра Сергеевіча Пушкіна. Зала перапоўнена пісьменнікамі, паэтамі, крытыкамі, літаратуразнаўцамі, журналістамі. У прэзідыуме — тт. Бубноў, Стаўскі, Вс. Іваноў, Фадзееў, Кіршон, Серафімовіч, Дзям'ян Бедны, Емельян Яраслаўскі, Фелікс Кон, Ангараў, Вс. Вішнеўскі, Афінагенаў, Джавахішвілі, Самед Вургун, Александровіч, Эулі, Фефер, Мартын Андэрсен Нексе, Эрых Вайнер, унукі Пушкіна — Грыгорый Александравіч і Анна Александраўна.

Пленум адкрыў адказны сакратар саюза совецкіх пісьменнікаў СССР т. В. П. Стаўскі. Першае слова бязмежнага смутку ён прысвяціў памяці заўчасна памёршага на баявым пасту таварыша Серго Орджанікідзе, любімца партыі і народу, вучня Леніна, бліжэйшага саратніка і друга вялікага Сталіна. Уся зала ўстае. Глыбокім маўчаннем на працягу доўгіх хвілін прысутныя ўшаноўваюць светлую памяць жалезнага большэвіка-ленінца.

— Пушкін, — гаворыць ва ўступным слове тав. Стаўскі, — любіў свой народ, вельмі добра ведаў яго мінулае, яго думы і надзеі, верыў у яго сілы. Пушкінскі пленум праўлення саюза совецкіх пісьменнікаў СССР — гэта знак любві і павагі да Пушкіна.

Пад бурныя воплескі ў ганаровы прэзідыум абіраюцца таварыш Сталін, члены Палітбюро ЦК ВКП(б) таварышы Тэльман і Дзімітраў. Імя таварыша Сталіна выклікае гарачыя прывітанні. Усе ўстаюць, у зале доўга грыміць поўная захаплення авацыя ў гонар любімага правадыра і настаўніка.

Работы ўрачыстага пленума пачаліся дакладам аб творчасці Пушкіна, які зрабіў старшыня ўсесаюзнага пушкінскага камітэта А. С. Бубноў.

Затым з вялікім дакладам «Пушкін і совецкая паэзія» выступіў Н. С. Тіханаў.

(БЕЛТА).

НОВЫЯ КНІГІ АБ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

МАСКВА, 22 лютага. (БЕЛТА). К 19-ай гадавіне Чырвонай Арміі партвыдат ЦК ВКП(б) выпускае зборнік выбраных артыкулаў і прамоў К. Е. Варашылава за перыяд 1925—1936 гг. У кнізе каля 45 друкаваных аркушаў.

У двух выданнях — масавым і мастацкім — вышла кніга К. Е. Варашылава «Сталин и Красная Армия». У мастацкім выданні прыведзены шматлікія акварэлі і малюнкі мастака Сварога.

Апрача таго, выходзяць у свет масавыя брашуры: Н. В. Куйбышэў «Защита отечества» і Я. Л. Авінавіцкі «Защита отечества — есть священный долг каждого гражданина СССР».

Тэлеграма ад Ларго Кабальеро з Валенсіі 22.II.1937 г. старшыні Совета Народных Камісараў

Масква

Вестка аб смерці Орджанікідзе глыбока патрэсла антыфашысцкі народ Іспаніі. Прыміце выражэнне нашага смутку з прычыны страты гэтага таварыша. Далучаемся да ўрачыстага акта апошняга развітання вялікага народу з яго выдатным камісарам.

ЛАРГО КАБАЛЬЕРО.

Тэлеграма міністра замежных спраў Афганістана

Міністр замежных спраў Афганістана п. Файз Мухамед - хан прыслаў на імя народнага камісара замежных спраў т. М. М. Літвінава наступную тэлеграму:

«Вельмі засмучаны весткаю аб смерці народнага камісара цяжкай прамысловасці Орджанікідзе, прашу Вас прыняць маё спачуванні і пачуцці спрыяльнасці ў гэтай сумнай жалобе.

ФАЙЗ МУХАМЕД, міністр замежных спраў Афганістана».

(БЕЛТА).

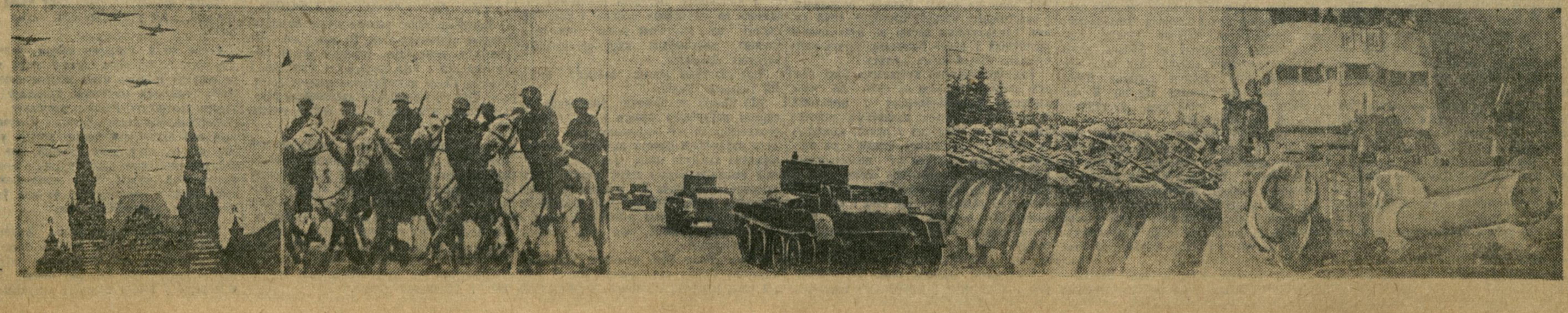

ВЕРНЫЯ АБАРОНЦЫ ЗАВАЁЎ СОЦЫЯЛІЗМА

БЯССТРАШНЫЯ

Нікалай Каласкоў лічыць сябе старым сярод пілотаў свайго падраздзялення. (Старому гэтаму ўсяго дваццаць пяць год). Усе пілоты яго падраздзялення па свайму ўзросту самыя маладыя ў часці знішчальных самалётаў. Але, не гледзячы на сваё юнацкія годы, падраздзяленне лейтэнанта Каласкова па баявой і палітычнай вучобе перадавое ў часці.

Пяць год Каласкоў лётае на скарасных знішчальніках. І здавалася-б, што за пяць год лётнай практыкі ёсць аб чым расказаць, ёсць чым падзяліцца. Але не... Каласкоў доўга думае, перабіраючы ў памяці дні работы на ленінградскіх прадпрыемствах, дні вучобы ў лётнай школе, потым—дні ўпартай баявой лётнай вучобы ў часці.

— Чэснае слова не ведаю аб чым расказаць! Здарэнняў за ўвесь час я ніякіх не маю. Магу толькі заўважыць, што маё падраздзяленне, як самае маладое, пядрэнна справілася з баявымі задачамі на манеўрах войск БВА. Страляем мы ўсе як па паветраных, а таксама наземных цэлях толькі на «добра» і «выдатна»...

За сухім словам «выдатна» хаваюцца такія рэчы. Група лётчыкаў падраздзялення атрымала заданне атакаваць калону «праціўнікаў» (тактычныя мішэні). З брэючага палёту лётчыкі атакавалі калону, у выніку чаго 70 проц. асабовага складу «праціўніка» былі выведзены са строю. За выкананне гэтай задачы лётчыкі атрымалі ацэнку: «звыш выдатна».

Старшы тэхнік падраздзялення па ўзбраенню т. Рулёў пры падрыхтоўцы ўзбраення для ўсяго падраздзялення заўсёды перакрывае нормы звыш чым на 200 проц. Старшы авіятэхнік падраздзялення т. Дашкевіч, тэхнікі Кручынін, Мацкевіч і Валодзін на працягу ўсяго часу забяспечваюць матэрыяльную часць так, што яна заўсёды ў самых цяжкіх умовах працуе безадказна. Гэтыя людзі выдатна забяспечылі ўсе пералёты, усе баявыя заданні, якія выконвала падраздзяленне.

У першы дзень манеўраў войск БВА падраздзяленне Каласкова атрымала заданне знайсці і атакаваць кавалерыйскія часці «праціўніка». Пры зусім нізкай воблачнасці, у дождж, не маючы дакладных вестак аб месцы знаходжання «праціўніка», падраздзяленне знайшло яго і вельмі ўдалымі атакамі прымусіла рассеяцца і спыніць марш кавалерыйскіх часцей «ворага».

Кожны лётчык падраздзялення, выконваючы гэта заданне, добра ведаў, што за ім сочыць з наглядальнай вышкі нарком абароны, маршал Савецкага Саюза К. Е. Варашылаў. Гэта натхняла пілотаў выканаць баявое заданне толькі бліскуча.

У часе парада войск БВА ў Менску Нікалай Каласкоў сваім падраздзяленнем у брэючым палёце, як маланка, пранёсся над калонамі пяхоты, кавалерыі, над тысячамі працоўных сталіцы БССР, якія моцнымі, радаснымі крыкамі, воклічамі, выказвалі сваю радасць, сваю ўпэўненасць за бясстрашша і мужнасць горлых сокалаў краіны Советаў. Яны выказвалі і свой гонар за бліскучыя савецкія самалёты, якія ва ўсякі час дня і ночы, ва ўсякае надвор'е такой-жа сакрушальнай лавінай гатовы рынуцца на зарваўшагася ворага.

І ўсе гэтыя па-майстэрску выкананыя баявыя задачы хаваюцца пад адным словам «выдатна». У выкананні гэтых задач Каласкоў не бачыць нічога надзвычайнага.

— Інакш і быць не можа. Я магу толькі сказаць, — заўважае ён, — што лётны склад вельмі любіць сваю справу. Любіць свае выдатныя машыны, узбраенне, якія створаны пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе пакойнага Серго Орджанікідзе. Гэта дае залог таму, што мой лётны склад цалкам гатоў абараняць нашы граніцы.

Н. БРОНСКІ.

Прарыў белапольскага фронта.

З карціны мастака Булычова.

ГЕРОІ БАЯВЫХ БУДНЯЎ

У летні прыгожы дзень газеты прынеслі паведамленне аб узнагародзе ордэнамі раду камандзіраў і начальнікаў Чырвонай Арміі.

У графе, дзе пералічваліся прозвішчы старшых лейтэнантаў, камандзір 1 роты 4 чырвонасцяжнага палка т. Папенка прачытаў сваё прозвішча.

...Ордэнам Чырвонай звязды... Папенка адкладвае газету ў бок: «Ці я гэта?» Зноў і зноў ён адшуквае свае прозвішча. Ініцыялы тыя самыя, ваеннае званне таксама. Ён, Папенка, узнагароджан ордэнам. Праз дзень рассеяліся ўсе сумненні. Папенка атрымоўвае віншавальную тэлеграму ад камандарма і армейскага камісара.

Ці варта казаць, з якім рвеннем, з якой энергіяй і самаадданасцю ўзяўся за работу Папенка. І раней яго рота, у якой ганаровым чырвонаармейцам лічыцца народны камісар абароны, першы маршал Савецкага Саюза тав. Варашылаў, была першай у палку. Пасля ўзнагароды Папенка цвёрда рашыў высокі гонар апраўдаць выдатнай работай. На манеўрах мінулага года па фізічнай вынослівасці, манеўранасці і ўменню рашыць любую баявую задачу рота вышла на адно з першых месц не толькі ў палку, але і ў дывізіі. Начамі, у непагоду, сцюжу, па размытай дажджамі дарозе байцы роты перамагалі дзесяткі кіламетраў шляху, аказваючыся там, дзе гэтага патрабавала абстаноўка. Выдатнымі паказальнікамі, дасягнутымі ротай у акруговым соцыялістычным спаборніцтве стралковых батальёнаў, адказаў партыі і ўраду ордэнаносец камандзір Папенка. Дзень Чырвонай Арміі варашылаўская рота сустракае новымі дзесяткамі выдатнікаў баявой вучобы. 80 проц. яе саставу на «выдатна» і «добра» здалі залікі па адзіночнай падрыхтоўцы.

— Мы—варашылаўцы, — заяўляюць байцы роты, — нам многа дано, але з нас многа і запытаюць. Мы абавязкова павінны быць першымі ў дывізіі. І рота блізка да гэтай мэты. У акруговым соцыялістычным спаборніцтве, разгорнутым па ініцыятыве першага батальёна Н-скага стралковага палка, у склад якога ўваходзіць рота, яна даб'ецца новых рашаючых поспехаў. Гэтаму парукай зразуменне кожным байцом адказнасці задач, якія прадстаяць рашыць у гэтым годзе.

***

Ордэнаносец-пілот т. Сенкевіч заслужана карыстаецца вялікай пашанай у падраздзяленні. Сенкевіч па-майстэрску выконвае любую задачу вышэйшага пілатажу. На быстралётным самалёце ён адчувае сябе, як дома. То стралою ўзмываючыся за воблакі, то лезь не зачапляючы за верхавіны дрэў, ён вырабляе цуды лётнага мастацтва. Самалёт слухмяна выконвае волю пілота, а пілот патрабоўны і ўмее выжаць з машыны ўсё, што яна ўмее даць. Толькі нядаўна яго рэкорд высотнага палёту перакрыт другім лётчыкам часці.

— Нічога, я зноў буду рэкардсменам, залячу яшчэ вышэй.

Сакалінае мастацтва лятаць патрэбна савецкім лётчыкам, і гэтаму мастацтву ўпарта вучыцца Сенкевіч. Ён штурмавік. Асаблівасць яго спецыяльнасці патрабуе майстэрскай работы ў непасрэднай блізасці да зямлі. Штурмавікі атакуюць калону ворага нечакана. Чым больш рашучы і смелы налёт, тым большыя страты можна нанесці ворагу. Апрача ўмелага ваджэння самалёта трэба выдатна страляць, бамбіць, і гэта галіна баявога мастацтва знаёма Сенкевічу. Чатырох маладых лётчыкаў прыйшлося аблётваць, уводзіць у строй камандзіру падраздзялення Сенкевічу. Рабцаў, Перавязка, Емельянаў, здалі залікі на «выдатна». Пілот камандзірскага самалёта Ноздранка першым у часці самастойна павёў самалёт у зону. Сенкевіч нястомна працуе над сабой, ён штодзенна займаецца па авіяцыйнай тэорыі і тэорыі паветранай стральбы. У асабістай бібліятэчцы Сенкевіча многа кніг па гісторыі авіяцыі, метадах і прыёмах паветранага бою.

У гарачыя будні вучобы комсамолец-ордэнаносец Сенкевіч выхоўвае ў сабе баявыя якасці, патрэбныя байцу Чырвонай Арміі. І гора будзе самалётам ворага, з якімі сустрэнецца падраздзяленне комсамольца Сенкевіча.

***

На грудзях казака Талмачова вышэйшая ўзнагарода Саюза — ордэн Леніна. Гэта знак удзячнасці нашай краіны за наватарства, за працоўную адвагу. Талмачоў — былы трактарыст, а зараз баец Чырвонай Арміі. За два месяцы вучобы ён дабіўся выключных поспехаў.

— Усюды выдатнік, — гавораць аб ім. І гэта так. Страляе Талмачоў выдатна, матор вывучыў да драбнейшых дэталей, матэрыяльную частку машыны асвоіў выдатна. Спытайце яго аб узаемадзеянні часцей або прынцыпах пабудовы матора, і вы атрымаеце падрабязны, грунтоўны адказ. Блізкі дзень, калі Талмачоў самастойна павядзе машыну.

***

Цяжка пералічыць усіх іх — герояў будняў баявой вучобы, знатных людзей БВА. Незлічона многа палкіх патрыётаў сваёй мацеры-радзімы, пастаянна гатовых да пераможнага адпору ворагу ў часцях прыгранічнай Беларускай ваеннай акругі. У час ваеннай навальніцы магутнай лавінай абрушацца яны на ворага і гора ворагу: ён будзе змецен з твару зямлі. Чырвоная Армія нанясе сакрушальны ўдар ворагу там, адкуль ён прышоў, і канчаткова знішчыць яго на яго-ж тэрыторыі.

П. ВАЛЬД.

У ДЗЕНЬ ВУЧЭННЯЎ

Коннікі выязджалі з-за лесу, і на снегавым фоне поля скрозь ранішні змрок выразна віднеліся сілуэты коней і людзей. Пустыннае поле запоўнілася прыглушаным тупатам і шумам, паволі знікала цішыня зімовага ранку. Конная калона гусцела, шырока разварачвала левы край для атакі. Адтуль ледзь чутна даносіліся рэдкія галасы каманды.

З каманднага пункта камандзіра палка, які размясціўся на ўзгорку ля адзінокай хаты з аснежаным садзікам, маёр Іваноў, нізкарослы, абвешаны планшэтамі і сумкамі, сачыў за рухам коннікаў. Малюнак перад яго вачыма да дробязей нагадваў падрыхтоўку сапраўднай атакі, якіх няма ла бачыў на сваім вяку маёр. Здавалася, вось-вось з крыкам, з рэзкім ляскатам клінкоў нястрымна рынецца конная лава, змятаючы ўсё на сваім шляху. З глыбінь памяці нараджаліся баявыя ўспаміны, але цяпер было не да іх.

Маёр адарваў позірк ад бінокля, разгарнуў планшэт з карты і спакойна, паказваючы нанесеную абстаноўку на карце, аддаў загад штабным камандзірам. Яго полк, не прымаючы атакі, павінен быў адыйсці на новы, больш выгодны рубеж. З узгорка, з новым загадам, стрымліваючы жвавых коней, паскакалі дэлегаты сувязі да сваіх падраздзяленняў.

Адыход прыкрываў кулямётны ўзвод малалота лейтэнанта Трушко. Запрэжаныя кулямётныя тачанкі сталі за сцяной калгаснай абory, закрытыя ад ветру і вачэй разведчыкаў. Яздовыя ўжо каторы раз аглядалі запрэжкі, байцы не адыходзілі ад кулямётаў. Усімі ўладаў той напружаны настрой сур'ёзнасці і адказнасці, які суправаджае тактычныя вучэнні на полі. Для маладых байцоў гэта быў першы баявы экзамен, які падагульняў набытыя за паўгоддзе веды.

— Падрыхтаваць кулямёты к бою!.. Начальнікі кулямётаў, ка мне!—прымчаўся ад камандзіра эскадрона лейтэнант Трушко.

Эскадроны пакідалі вёску. Па вуліцы з прарэзлівым трэскам пранёсся сувязны матацыкл, увесь пакрыты снегавым пылам. Воддаль на другой ускраіне глуха грымнула гармата, затарахцелі рэдкія вінтовачныя залпы, пачулася шматгалосае «ўра». Наступаючыя конныя шарэнгі падыходзілі да вёскі, і тады нечакана збоку вылецелі кулямётныя тачанкі Трушко. Яны адважна разварачваліся перад наступаючымі баявымі парадкамі, адкрывалі агонь, знікалі за ўзгоркамі і хмызнякамі, каб з'явіцца на другім флангу.

Пажылы капітан з белай нашыўкай пасрэдніка на рукаве шынелі адводзіў наступаючых назад і, звярачваючыся да камандзіраў, дабрадушна гаварыў:

— Бачылі?.. Сапраўдная работа... Чапаеўцы...

За вёскай на палянцы, акружанай альховымі зараслямі, канаводы трымалі коней першага эскадрона. Спешаны эскадрон стрымліваў наступленне да адыходу сваіх галоўных сіл.

У белым халаце, замаскаваны сярод кустоў, з ручным кулямётам ляжаў камандзір звяна Камароў, вядомы на ўвесь полк як выдатны танцор і запявала. Камароў быў задаволен, яго аўтарытэт вырастаў сярод байцоў: два разы ён сваім кулямётам не дапусціў атакі наступаючых эскадронаў на канаводаў, абодва разы пасрэднік адводзіў без поспеху атакуючых назад. Гэта акрыляла і радавала Камарова, ён ведаў ручны кулямёт як самога сябе, баявая вучоба не прайшла дарэмна.

Малады коннік першага года службы Янкоў упершыню быў на тактычных вучэннях, якія сапраўды нагадвалі рэальную баявую абстаноўку. Для яго ўсё было новым, цікавым, незабыўным: і сумесныя атакі з коннымі эскадронамі, і нечаканыя напады кулямётных тачанак, і ўдалая маскіроўка спешаных коннікаў, засады, хітрыя адыходы і пасткі.

Самыя рознастайныя прыёмы баявых дзеянняў тут, на полі, станавіліся зразумелымі і простымі. Людзі набывалі новыя якасці ініцыятыўных баявых байцоў, якія змогуць перанесці практыку вучэнняў на палі сапраўдных баёў.

Вучэнні праходзілі цэлы дзень, і цікавасць удзельнікаў да іх не аслабла ні на момант. Звароткія разведчыкі на лыжах з абодвух бакоў непрыкметна падкрадаліся да падраздзяленняў скрозь густыя хмызнякі і снегавыя завалы. У артылерыстаў былі свае выдатнікі і, не гледзячы на зімовае бездарожжа, батарэі займалі пазіцыі без затрымкі.

Асабліва здзіўлялі моладзь тэхніка. Ні адзін раз падраздзяленне лейтэнанта Барысава раптоўнымі атакамі забяспечвала палку самае выгоднае становішча.

У вёсках, якія прылягаюць да раёна вучэнняў, праезд чырвонаармейскіх часцей быў сапраўдным трыумфам. З хат высыпалі на вуліцу калгаснікі. Натоўпы школьнай дзетвары калектыўна віталі чырвонаармейцаў. Усюды адчувалася гасціннасць, ветлівасць, глыбокая любоў да ўзброеных абаронцаў радзімы.

Пад вечар вучэнні закончыліся. З лесу, з палёў, з суседніх вёсак сцягваліся падраздзяленні палка на зборны пункт. У хаце, адведзенай пад штаб палка, складалася апошняе данясенне штабу дывізіі. Ніякіх здарэнняў сярод людзей і коней, ніякіх аварый і паломак матэрыяльнай часткі полк не меў.

— Камкор даў высокую ацэнку нашым сёнешнім дзеянням, — гаварыў прыехаўшы з разбору вучэнняў палкоўнік. —Увесь склад на вучэннях дзейнічаў з выключнай зацікаўленасцю. Многае атрымалі камандзіры і байцы. У складанай абстаноўцы зімой мы можам весці бой з бясспрэчным поспехам...

З вучэнняў звярачваліся познім вечарам. Спакойнае пахмурае надвор'е змянілася завірухай. Снегавыя гурбы выраслі на дарозе. І коні і людзі былі абвеяны белым пухам. Калючымі сняжынкамі кідаўся халодны лютаўскі вецер.

Але стомы не адчувалася. У далечыні праз змрокі вечара і снегапад замаячылі аганькі. Едучы з першым эскадронам, Камароў уяўляў сабе цёплы прытульны пакой казармы з карцінамі і партрэтамі на сценах, з зеленню кветак на століках, з роўным радам акуратна засланых коек. Праз тры дні — свята, і казарма рупліва ўбіралася рукамі саміх байцоў: малявалі лозунгі, упрыгожвалі сцены, наводзілі ва ўсіх кутках узорную ўтульнасць і чыстату. Да вечароў развучвалі новыя песні, танцы, спартыўныя нумары. Абяцалі прыехаць шэфы. Свята надыходзіла вясёлым і радасным.

Ад багатых уражанняў баявога дня і нахлынуўшых думак узнікла бадзёрае пачуццё. Калі выехалі на гарадскую вуліцу і паспакайнеў стрыманы будынкамі вецер, Камароў упоўголаса запытаў:

— Спяем, хлопцы?

— Запявай!.. — падтрымаў лейтэнант. І мяккі сакавіты тэнар зацягнуў:

«Полюшко, поле, полюшко широкое...»

Запеў спачатку падхапілі нясмела, потым дружней і, нарэшце, стройны хор галасоў шумным віхрам узвіўся над вуліцай, узарваўшы вячэрні спакой аснежанага гарадка.

— Неўтаймонны народ, — гаварыў палкоўнік, звяртаючыся да камісара. — Цэлыя суткі напружаных заняткаў на холадзе, а ўсё роўна бадзёрасць не пакідае...

— З такім народам толькі і перамагаць, — заўважыў камісар.

ТАР. ХАДКЕВІЧ.

СЕРГО ОРДЖАНІКІДЗЕ І ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ

Партыя Леніна—Сталіна, краіна соцыялізма, народы СССР страцілі свайго вернага сына, выдатнага кіраўніка партыі і савецкай дзяржавы, вернага вучня Леніна, адданага і паслядоўнага саратніка і друга таварыша Сталіна, арганізатара баявых сіл рэвалюцыі, героя грамадзянскай вайны, палкага барацьбіта за соцыялізм, крыштальна чыстага большэвіка — Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе.

Не стала чалавека, з чыім імем звязаны лепшыя, найбольш гераічныя старонкі будаўніцтва Чырвонай Арміі і яе барацьбы на франтах грамадзянскай вайны. Чырвоная Армія страціла актыўнейшага арганізатара перамог грамадзянскай вайны, творца абароннай прамысловасці, свайго блізкага друга.

Тав. Орджанікідзе атрымліваў рознастайныя і выключна адказныя заданні, усе яны з першых дзён рэвалюцыі і да канца 1921 года абавязкова звязаны з непасрэднай барацьбой на франтах грамадзянскай вайны.

2 студзеня 1918 года рашэннем ЦК і Соўнаркома тав. Орджанікідзе быў назначан часовым надзвычайным камісарам раёна Украіны. Трэба было ратоўваць здабыткі працоўных мас ад грабяжу нямецкіх акупантаў, умацоўваць савецкую ўладу на Украіне.

Маладая савецкая ўлада на поўдні Расіі адчувала патрэбу ў моцным партыйным і ваенным кіраўніцтве. 9 красавіка 1918 года Соўнарком РСФСР за подпісамі Леніна і Сталіна выдаў дэкрэт аб надзвычайным камісарыяце Паўднёвага раёна. На гэты камісарыят ускладвалася «няўхільнае правядзенне дырэктыў Цэнтральнай савецкай улады на сушы і на моры, канцэнтраваная барацьба з буржуазнай контррэвалюцыяй, умацаванне савецкай улады ў раёне сваёй дзейнасці...» На чале гэтага камісарыята быў пастаўлен тав. Орджанікідзе.

Контррэвалюцыйныя сілы сцякаліся на поўдзень. Агонь класавай барацьбы перакінуўся і на Паўночны Каўказ. Партыя накіравала туды лепшых сваіх байцоў: мудрага, стойкага Сталіна, Варашылава, Кірава і Орджанікідзе.

У якасці надзвычайнага камісара поўдня Расіі спачатку ў Харкаве, а потым у Растове тав. Орджанікідзе на шляху наступлення нямецкіх войск арганізуе вываз хлебных запасаў, мабілізуе сілы для адпору акупантам.

Растоў захвачан немцамі. Тав. Орджанікідзе прасоўваецца тады на Царыцын, да гэтага важнейшага палітычнага, эканамічнага і стратэгічнага пункта поўдня Расіі. З уласцівай яму настойлівасцю тав. Орджанікідзе арганізоўвае сілы, згуртоўвае разрозненыя атрады для барацьбы з контррэвалюцыяй. 25 мая 1918 года на надзвычайным пасяджэнні штаба абароны ён выступіў з планам арганізацыі барацьбы з контррэвалюцыйнымі бандамі, якія наступалі на Царыцын. Ён прапанаваў аб'яднаць наяўныя ў горадзе савецкія войскі пад адным камандаваннем. Забяспечыўшы сапраўдную абарону горада, тав. Орджанікідзе паспяшыў на Кубань, куды рухаліся нямецкія войскі, якія імкнуліся акупаваць гэту хлебную жытніцу. Неабходна было арганізаваць абарону Кубані супроць немцаў, умацаваць магутнасць маладой Чырвонай Арміі.

6 чэрвеня ў Царыцын прыехаў тав. Сталін, назначаны Советам Народных Камісараў кіраўніком харчовай справы на поўдні Расіі. Таварыш Сталін разгарнуў велізарную работу, каб забяспечыць хлебам галадаючыя рабочыя цэнтры і Чырвоную Армію. Сталін узначаліў усю справу абароны Царыцынскага раёна. Серго Орджанікідзе дапамагае Сталіну ў выкананні гэтай грандыёзнай задачы.

Раёну Грозны—Владзікаўказ—Маздок—Георгіеўск белыя надавалі надзвычайна важнае значэнне. У гэты перыяд сваёй дзейнасці тав. Орджанікідзе выключна таленавіта паказаў, як трэба прымяняць на практыцы прынцыпы ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. З выключнай энергіяй ён арганізоўвае партызанскія атрады з інгушскай беднаты і чыгуначных рабочых Владзікаўказа. Ён арганізуе наступленне, зноў захватвае Владзікаўказ, які часова аказаўся ў руках белых, і аказвае дапамогу гераічнаму гарнізону Грознага, дзе на працягу трох месяцаў, пад кіраўніцтвам тав. Гікало, рабочыя мужна адбівалі атакі белых.

Новая небяспека ўзнікла на заходніх граніцах, і тав. Орджанікідзе перакідваюць на Заходні фронт членам Рэвваенсовета XVI арміі, якая ў той час вяла ўпартыя баі з палякамі, наступаўшымі на Беларусь.

Калі белапалякі ў ліпені 1919 года, развіваючы сваё шалёнае наступленне, занялі г. Барысаў і фарсавалі раку Беразіну, сапраўднага становішча на фронце ў штабе XVI арміі не ведалі. Разведкі раскіданых і расстроеных часцей Чырвонай Арміі давалі супярэчлівыя весткі аб размяшчэнні праціўніка ў раёне Барысава, гэтага важнейшага стратэгічнага пункта.

Тав. Орджанікідзе неадкладна ўзяў баявую разведку асабіста на сябе. На чале дзесятка чырвонаармейцаў і некалькіх членаў барысаўскага павятовага рэвкома тав. Серго, з вінтоўкай у руках, адправіўся ноччу ў дажджлівае надвор'е па лясных сцежках у напрамку пролетарскага Барысава. У разведваемым раёне часцей Чырвонай Арміі не было, гэта ведалі ўсе ўдзельнікі разведкі, ведаў гэта і «галоўны разведчык» — тав. Орджанікідзе. Таму патрабаваліся выключная асцярожнасць, вопыт і ўменне, каб правесці разведку скрыта і дасягнуць баявой мэты.

Разведчыкі прайшлі звыш 20 кіламетраў і апынуліся ў прыгарадзе Барысава, у раёне скураных заводаў. Тут была ўстаноўлена сувязь з рабочымі-падпольшчыкамі, высветлена агульнае становішча і размяшчэнне галоўных і дапаможных часцей варожай арміі.

З дакладнымі данымі непасрэднай баявой разведкі Серго Орджанікідзе хутка вярнуўся на ст. Прыяміна ў штаб арміі і, упэўнены ў перамозе, загадаў аб неадкладным наступленні. У рэзультаце гэтага наступлення праціўнік быў разбіт і адкінут за раку Беразіну.

Дзякуючы рашучасці, цвёрдасці, баявой смеласці, дзелавітасці Серго заўсёды ўдавалася, літаральна ў некалькі дзён, павышаць боездольнасць часцей Чырвонай Арміі. Паяўляючыся ўсюды—і на перадавых пазіцыях з вінтоўкай у руках, як радавы баец, і ў бліжэйшым тылу, Серго Орджанікідзе сваёй цвёрдасцю і скромнасцю выклікаў упэўненасць у перамозе.

На заходнім фронце тав. Орджанікідзе прабыў каля трох месяцаў. У кастрычніку 1919 года партыя і ўрад перакінулі яго на фронт супроць Дзенікіна, афіцэрскія дывізіі якога ў гэты час прасоўваліся да Масквы.

Патрэбна было павесці рашучую барацьбу з Дзенікіным. Перамога рэвалюцыі рашалася на паўднёвым фронце, і таму ЦК паслаў на паўднёвы фронт таварыша Сталіна, даручыўшы яму арганізацыю разгрому Дзенікіна.

Тры галоўных умовы паставіў перад ЦК таварыш Сталін:

«1) Троцкі не павінен умешвацца ў справы паўднёвага фронта і не павінен пераходзіць за яго размежавальныя лініі; 2) з паўднёвага фронта павінен быць неадкладна адклікан цэлы рад работнікаў, якіх таварыш Сталін лічыў непрыгоднымі аднавіць становішча ў войсках. і 3) на паўднёвы фронт павінны быць неадкладна камандыраваны новыя работнікі па выбару таварыша Сталіна, якія гэту задачу маглі выканаць».

Гэтыя ўмовы былі прыняты поўнасцю. Таварыш Сталін катэгарычна адхіліў стары план разгрому Дзенікіна, выпрацаваны на чале са здраднікам радзімы, обербандытам Троцкім. Сталін склаў свой план, які быў прыняты Леніным і ЦК. Таварыш Сталін непасрэдна кіраваў ажыццяўленнем распрацаванага ім плана разгрому Дзенікіна. На паўднёвы фронт быў перакінут і тав. Орджанікідзе. Ён быў назначан членам Рэвваенсовета XIV арміі.

Пад кіраўніцтвам тав. Орджанікідзе ўдарная група XIV арміі наносіць сакрушальны ўдар праціўніку. 20 кастрычніка т. Орджанікідзе радасна паведамляе Леніну і Сталіну: «Прывітанне з Орла». 27 кастрычніка ўдарная група заняла Кромы. У гэтых баях былі разбіты лепшыя дзенікінскія часці—афіцэрскія дывізіі. Белыя пачалі адступаць.

Наўздагон за імі рынулася гераічная Першая Конная армія, узначальваемая К. Е. Варашылавым і С. М. Будзённым. Першая Конная армія адыграла рашаючую ролю ў баях на подступах да Харкава. Яна разбіла белых пад Варонежам, а 15 лістапада нанесла ім руйнуючы ўдар у вядомым баю пад Касторнай.

З няўтомнай энергіяй, без сну і адпачынку тав. Орджанікідзе арганізоўвае сілы і громіць ворага на Каўказскім фронце.

Таварыш Ленін высока цаніў арганізатарскія здольнасці тав. Орджанікідзе. На адным з пісем Серго таварыш Ленін зрабіў прыпіску: «По отзывам и Уншлихта и Сталина Серго надзейнейшы ваенны работнік. Што ён вярнейшы і дзельнейшы рэвалюцыянер, я ведаю яго сам больш дзесяці год».

З ліквідацыяй франтоў грамадзянскай вайны тав. Серго не адыходзіць ад ваеннай работы. У якасці члена Рэвваенсовета Каўказскай чырвонасцяжнай арміі, а таксама члена Рэвваенсовета Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік ён прымае самы блізкі ўдзел у вырашэнні асноўных пытанняў ваеннага будаўніцтва. Пад яго непасрэдным кіраўніцтвам фармуюцца нацыянальныя — Азербайджанская, Грузінскія і Армянская дывізіі.

Воляю партыі Леніна—Сталіна выдатны арганізатар і палкаводзец Серго Орджанікідзе ў апошнія гады пастаўлен быў на адказнейшы пост камандарма цяжкай прамысловасці. І тут, як і на франтах грамадзянскай вайны, Серго нястомна працуе над умацаваннем абароны нашай вялікай радзімы. Пад яго непасрэдным кіраўніцтвам соцыялістычная індустрыя багата ўзброіла нашу Чырвоную Армію дасканалымі сродкамі баявой тэхнікі — танкамі, авіяцыяй, артылерыяй.

На любым участку сваёй работы, куды толькі яго ні пасылала партыя, тав. Орджанікідзе заўсёды быў узорам цвёрдакаменнага большэвіка, непрымірымага і бязлітаснага да ворагаў народу, здраднікаў радзіме, контррэвалюцыйных трацкістаў, правых адшчапенцаў, і нацыяналістаў. Орджанікідзе быў чалавекам з мужным сэрцам, непахіснай сталінскай воляй да перамогі, заўсёды ўпэўнены ў перамозе вялікай справы Леніна — Сталіна.

Уся краіна перажывае дні глыбокага смутку. Не стала прадстаўніка жалезнай большэвіцкай гвардыі, не стала непахіснага рэвалюцыянера-сталінца.

Усяго некалькі тыдняў таму назад ён гаварыў, і мы ўсе паўтараем гэтыя яго словы:

Сёння мы з гордасцю можам заявіць, што няма такой сілы, якая-б магла хоць на секунду спыніць наша шэства наперад. Можа знайсціся мярзотнік накшталт Пятакова, накшталт Радэка, накшталт Сакольнікава, накшталт усякіх Шэстовых, якія з-за вугла па-мерзасці могуць угробіць аднаго, двух, трох рабочых, але няхай ведаюць, што наша краіна непераможна, наш рабочы клас непераможны, наша партыя непераможна, бо яна ўзначальваецца нашым Сталіным.

Бывай, дарагі Серго! Вечна астанецца з намі тваё палкае імя, заўсёды будзе гарэць у нашай памяці твой вобраз, заўсёды будуць гучэць твае гарачыя словы, поўныя веры ў новыя перамогі комунізма.

ПАТРЫЁТЫ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РАДЗІМЫ

ЭНТУЗІЯСТЫ АБАРОНЫ

Сірэны завылі трывожна і заўнылна. У гэтым гуле раздалася нейчая каманда.

Вучэнне разгортвалася за сценамі цэху. У двары, на тэрыторыі фабрыкі хімічныя каманды ліквідавалі ачагі заражэння. Пажарныя тушылі «агонь», які ахапіў склады. Над пунктам першай дапамогі развяваўся белы сцяг з чырвоным крыжам. Абмывачны пункт быў гатоў да прыёму «атручаных газамі». На вышцы стаяў чалавек і глядзеў у неба, ці не з'явіцца «вораг» над фабрыкай.

Мінавала небяспека. Удала стрымала абарона фабрыкі. «Вораг» быў адбіты. Яму не ўдалося паралізаваць жыццё фабрыкі. Каманды [illegible]. Пасля вучэння рабочыя фабрыкі «Кастрычнік» [illegible] свой рабочы дзень.

...Штодзённа, прышоўшы на работу, сустракаешся адзін з адной, работніцы дзеляцца сваімі радасцямі, расказваюць аб сваім жыцці, рабоце. Аднаго разу ў такой гутарцы ўсе пачулі скаргу старой работніцы т. Руман. [illegible] у гэтым.

— Сама хачу быць гатовай да абароны нашай краіны, — заявіла яна.

Гэты выпадак, як нельга лепш характарызуе ўсю тую цягу працоўных нашай краіны да авалодання ведамі абароны. [illegible] рабочых мінскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік» [illegible] чалавек, якія не хочуць быць [illegible] свайго сацыялістычнага радзімы. Недарма фабрыка славіцца ў нашай рэспубліцы як крэпасць абароны. Імёны ордэнаносцаў тт. Кісель, сёстраў Еўсюціных, Цяпліцкай і інш. удзельнікаў пераходу ў праціўгазах і праціўхімічных касцюмах ведае ўся краіна. Ордэнаносцы сваім прыкладам натхняюць на подзвігі іншых.

Ася Кісель больш [illegible] вылучана ў сакратары камсамольскага камітэта. Абавязкаў і работы многа, але Ада [illegible] ПХА. Яна — камандзір падраздзялення і падрыхтавала [illegible] камандзіраў з работніц Бейненсон, Аўсіевіч, Лашпа і інш. Стаханаўка-ардэнаносцы Вера Еўсюціна падрыхтавала да здачы норм ПХА 46 чалавек. Вера заражана адной думкай. Яна вельмі хоча ў лётную школу.

Асоавіяхім вылучыў на фабрыцы [illegible] кадры кіраўнікоў і інструктараў абароннай справы. Намеснік майстра фасона № 927 Ганчаронак Люба не толькі добра вывучыла справу, але і [illegible] з іх маладых камандзіраў. Люба вучыцца на курсах майстроў сацыялістычнай працы і паспела падрыхтаваць да здачы норм ПХА 130 чалавек.

Можна многа расказваць аб такіх энтузіястах абароннай работы на фабрыцы «Кастрычнік», як работніцы Сяргейчук, Цяпліцкая, Пашкевіч, Ляпіцкая Маня і дзясяткі іншых, якія займаюцца ў хімічных, санітарных і снайпэрных камандах. Лепш за ўсё гэта пацвярджаюць лічбы: 800 значкістаў ПХА, 150 варашылаўскіх стралкоў, 17 камандзіраў, 6 парашутыстаў. Вельмі характэрна, што 90 проц. камандзірскага састава ПХА гэта — жанчыны. Усе рабочыя, служачыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі фабрыкі так або інакш прыцягнуты ў тую ці іншую работу. [illegible]

Але рабочы калектыў не захапляецца дасягненнямі, ён штодзённа працуе над далейшым умацаваннем абароннай работы на фабрыцы.

Н. ГАСМАН.

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ У НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ*)

Колькі радасці ў хаце,
Сэрца радасцю дрыжыць,
Радасць бацьку, радасць маці —
Іду ў армію служыць.

А. Сурменкоў, дапрызыўнік Зубаўскага сельсовета, Аршанскага раёна.

Гаварыў мне сёння Вася
Ля ракі, на берагу:
«Я для Арміі Чырвонай
Добра коней берагу».

В. Грышановіч, калгаснік калгаса «Шлях Сталіна», Полацкага раёна.

Будзем жыць ўсягды вясёла
Будзем песні распяваць,
За совецкую краіну
Грудзю вернаю стаяць.

М. Адамовіч, рабочы фабрыкі «Дзвіна», Віцебск.

Гаварылі бацька, маці,
Гаварыў старэнькі дзед:
— Перадай-жа там, сыночак,
Варашылаву прывет.

А. Сурменкоў, дапрызыўнік Зубаўскага сельсовета, Аршанскага раёна.

Сарвала я, сарвала
Ветачку малінаву,
Шлем гарачы мы прывет
Кліму Варашылаву.

Студэнт І. Барадзіч, Віцебск.

Усе буржуі знаюць тое,
Як мы трымаем зброю,
Як за совецкую краіну
Мы стаім гарою.

В. Грышановіч, калгаснік Полацкага раёна.

*) З матэрыялаў фальклорнай камісіі Акадэміі навук БССР.

ВАРАШЫЛАЎСКІЯ КАВАЛЕРЫСТЫ

Рассяваўся туман. Неба станавілася ясным, блакітным. Па-веснавому ўсміхалася сонца і сваімі праменнямі з палёў злізвала рэшткі снегу. Актывісты абароннай работы збіралі сёдлы і сядлалі коней.

Людзі садзіліся на коней упершыню. Першы атрад у колькасці 20 чалавек выехаў з мястэчка на заняткі. Сярод іх былі старшыня калгаса «Бязбожнік» Васіль Міраненка са сваім сынам Грышам. З яго калгаса на заняткі прыехала пяць чалавек. Не адставалі жанчыны. Аграном машынатрактарнай станцыі Ніна Шчалканава, стаханаўка ільнаводства Юля Калеснікава, работнік прылаўка Наташа Герман, старшыня Шумілінскага сельсовета Ядвіга Прылецкая. Атрад зацягнуў песню з марша «Веселые ребята».

***

Сакавік месяц. Непралазная гразь. Але на гэта не зважалі актывісты абароннай работы. Роўна к 10 гадзінам раніцы па выходных днях яны на калгасных конях, на старых сёдлах (а хто і без іх) прыязджалі ў раённы цэнтр. Збіраліся яны сюды для таго, каб справай адказаць на пісьмо маршала Совецкага Саюза Семёна Міхайлавіча Будзённага, які заклікаў комсамол і ўсю моладзь ордэнаноснай Беларускай Рэспублікі арганізоўваць пры соўгасах і калгасах гурткі па вывучэнню коннага спорта.

Ішлі дні. Атрад павялічваўся. Да першай групы варашылаўскіх кавалерыстаў далучаліся ўсё новыя і новыя людзі. Нашы коннікі на гэтых-жа конях, на якіх выязджалі на заняткі, працавалі і ў калгасах, добра дагледалі іх. Коні заметна папраўляліся.

У пачатку чэрвеня мінулага года атрад варашылаўскіх кавалерыстаў Сіроцінішчыны на месяц выехаў у лагеры. Надыйшлі дні ўпартай ваеннай і палітычнай падрыхтоўкі.

Праз некаторы час мы атрымалі паведамленне ад Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма, у якім было прапанавана рыхтавацца да паходу ў Менск на свята вызвалення Беларусі ад белапольскай акупацыі.

Атрад пакідаў лагеры. Ён выступіў на трэніроўку па свайму раёну.

Было зроблена тры трэніровачных паходы. Адзін паход мы зрабілі Сіроціна — Чашнікі.

Чацвертага ліпеня атрад рушыў у сур'ёзны паход — сталіцу ордэнаноснай Беларускай Рэспублікі.

Па прыездзе з Менска ў нашым раёне былі арганізаваны курсы малодшага начсастава. На курсах вучыліся 32 чалавекі. Сярод іх 2 жанчыны — Шніпава Васіліса і Наташа Герман.

Цяпер у нашым раёне арганізуецца полк варашылаўскіх кавалерыстаў. У палку будзе 4 эскадроны. З іх тры сабельных і адзін кулямётны. У нас ужо ёсць 150 коннікаў, падрыхтаваных да здачы норм на значок «варашылаўскі кавалерыст».

Гэта людзі, якія заўсёды гатовы выступіць на абарону граніц нашай шчаслівай радзімы, гэта людзі, якія па першаму заклiку комуністычнай партыі і ўрада гатовы даць сакрушальны адпор таму, хто адважыцца сунуць сваё свіное рыла ў наш совецкі агарод.

А. МАНЬКОЎ.

м. Сіроціна.

МОИ ЗНАЁМЫ

Я сядзеў адзін на палубе невялікага рачнога парахода. Цёплы лагодны вецер прыносіў мядовыя пахі луговых кветак і асушаў прыемнай свежасцю змочаныя потам шчокі. Вось я пачуў ззаду рып новых ботаў і мімаволі павярнуў галаву. Каля мяне стаяў вайсковы. Прыгожая гімнасцёрка абліпала стройны стан, а сінія галіфе надавалі чалавеку асаблівую форму.

Вайсковы палазрона паглядзеў на мяне. Нашы вочы сустрэліся, і адразу ў мяне ўзнялося жаданне пагутарыць з ім.

У галаве паўсталі малюнкі дзяцінства. Я калісьці пасвіў статак тут на берагах ракі. У мяне быў таварыш вельмі падобны да вайсковага. Раптам з'явілася думка, можа гэта пастушок Грышка. Ён быў кірпаты такі, з кучаравымі валасамі на галаве. Мы выехалі з вёскі, калі пачалася бойка. Грышка астаўся пасвіць жывёлу. Ён быў шустры і вельмі цікавы хлапец. Толькі шрам на твары... Не, гэта не ён.

Я павярнуў галаву і пачаў углядацца па правы бераг. Нейчы жаночы голас пачуўся знізу.

— Грыша, прыстань хутка

Чалавек на палубе занепакоіўся і адказаў: «зараз».

Тады я ўзяўся, і прама пайшоў да вайсковага.

— Грыша, няўжо гэта ты? Грыша!

Вайсковы пазнаў мой голас, пазнаў свайго былога таварыша, і мы кінуліся ў абдымкі, як некалі ў дзяцінстве. У нас пачалася гутарка. Я апавядаў пра сваю работу геолагам, а ён уважліва слухаў, нібы допытваў мяне. Калі я скончыў і запытаў у яго пра шрам на шчацэ, Грыша задумаўся і адказаў не адразу. Яму не хацелася расказваць, але такая нечаканая сустрэча прымусіла яго.

... Праз тыдзень, пасля таго, як вы выехалі, да нас прышлі чырвоныя. Каля вёскі адбыўся бой. Чырвоныя адыйшлі ў лес. Непадалёку стаялі палякі. Бацьку майго яны застрэлілі, і ў мяне злосць паднялася на іх. Я пайшоў з чырвонымі часцямі, каб адпомсціць за бацьку. Дні праз тры пасля гэтага мяне паслаў камандзір у разведку прама ў тыл палякаў. Іду сабе па дарозе ў нашу вёску, раптам чую крык з боку.

— Стой, рукі ўверх!

У мяне задрыжэлі ногі, а валасы мае сталі дыбам, і кроў застыгла ў целе. Жаўнеры акружылі мяне, адзін з іх пытае:

— Ты, хлопча, чырвоных бачыў, можа ведаеш, дзе яны?

— Бачыў, і ведаю, дзе яны, — адказаў я.

— Дык вось хлопча, пакажы нам дарогу да іх.

Я паглядзеў на палякаў, гадаючы, які з іх майго бацьку забіў.

— Не, я не пакажу дарогу.

— Мы павесім цябе, калі не пакажаш дарогі.

Я падумаў і рашуча адказаў:

— Вешай, не пакажу.

— Расстраляць яго, — скамандаваў іх камандзір.

Я не баяўся, няхай страляюць. Чаго там баяцца, калі і паміраць прыдзецца. Адвялі крокаў на дзесяць, спынілі. Я паглядзеў на сярдзіты твар жаўнера, на яго стрэльбу, і мне так захацелася жыць. А ён ужо намерыўся страляць у мае грудзі. Навёў дула, прыжмурыў вока і стрэліў. Куля праляцела ля вуха. Мне так зрабілася горача левай шчацэ і яшчэ больш ўзнікла прага да жыцця.

— Стой, — кажу, не страляйце, — я павяду вас туды.

— Вядзі, страляць не будзем.

Я зышоў з месца і пайшоў на дарогу. Цёплыя мурашкі заказыталі пад кашуляй, а на шчацэ нешта цурочкамі палілося.

— Ну, дык вядзі, малы. А нахлусіш, як сабака памрэш.

Ужо зусім змяркалася. Я павёў іх у лес. Жаўнераў многа было і ўсе яны ідуць за мною. Прайшлі лес, пачалося балота. Мне нічога сабе: ногі босыя, абмывае вада, а палякам крыху горш. Коні топяцца ў гразь, вязнуць, але ідуць. Вось мы прайшлі кіламетры два ў другі бок ад чырвоных. Тады галоўны той пытае:

— Яшчэ далёка?

— Не, зусім блізка, вось крыху і ўсё.

Зірнуў назад і бачу. Коні па жывот вязнуць у дрыгве, коннікі мокрыя, вымазаныя граззю і такія ўсе змораныя, што каб крыкнуў хто «здавайся», дык адзін іх забраў-бы ўсіх. Але нікога з нашых няма і невядома, як паведаміць іх, а мяне штурхаюць дулам вінтоўкі і пытаюць: «далёка?».

— Я вяду вас кароткім шляхам, праз балота.

— Ды хутчэй ты.

Але не вытрымаў камандзір іхні і кажа:

— Стой, малы, будзем, хлопцы, начаваць.

Салдаты падыйшлі і, не гаворачы нічога, заламалі кусты лазы і паваліліся на яе. Я ў душы смяюся з іх і злосць бярэ, як да сваіх дабрацца. Вось я і кажу іхняму галоўнаму.

— Пусціце мяне, я пайду разведаю дарогу, вельмі-ж гразка тут.

— Брэшаш, уцячы хочаш. Пойдзем разам.

Пайшлі мы ўдвух. Я заметціў, дзе знаходзімся. Тут мы зімою сена вазілі з бацькам. Вось павярнуць крыху, а там і рэчка, і чырвоныя, як рукой падаць. Прышлі мы да рэчкі на бераг. Тут мой камандзір і кажа:

— Вядзі назад, ты загубіў мой атрад, гадзюка. Я цябе расстраляю, і ніхто, — і пачаў расшпіляць кабуру, каб выняць нагач. У мяне ўзнялася помста за бацьку. Эх, думаю страляй; кінуўся я на камандзіра, збіў яго з ног і ён паляцеў у ваду. А я тым часам сабраў свае сілы, і стаў уцякаць. Пачуўся стрэл услед, але ўсё дармова. Я астаўся жывым і галоўнае, адзін. Тут я берагам зараз-жа патрапіў у вайсковую часць. Спалохаўся, калі пачуў голас вартавога. Але гэта былі свае. Я расказаў у штабе ўсё, пра атрад у балоце, пра камандзіра. Яны слухалі а потым нехта спытаў.

— А кроў, чаго ў цябе на шчацэ.

Я дакрануўся да левай шчакі і ледзь не паваліўся. — Ды гэта-ж яны стралялі мяне... Вось і астаўся рубец з тае пары.

— А палякаў як, так і пакінулі? — запытаў я.

— Палякаў... Раніцою мы іх без бою ўзялі ў палон і раззброілі. Толькі таго, што штырхануў у ваду, не было відаць. Пэўна застраліў сябе. Ну пойдзем-жа, а то жонка прачакала мяне.

— Мы пайшлі ўніз.

Параход прыцішыў рух і даў сігнальны гудок. Набліжалася прыстань. Я радаваўся, што спаткаў знаёмага таварыша.

Павел ЛЕВАНОВІЧ.

МАЙСТАР МЕТКАГА АГНЮ

Электрычны званок, гэты вястун пачатку радаснай працы, апавясціў рабочым слясарназборачнага цэха завода імя Варашылава аб надыходзячым, такім-жа радасным, як праца, адпачынку.

— Канча-ай работу! — крыкнуў малады рабочы.

Слесары паспешна даканчвалі недаробленае. Аляксандр Драгун, стаханавец-двухсотнік памыўся і, узяўшы ў руку ўкладзеную ў чахол вінтоўку, накіраваўся ў заводскі цір.

Там ужо раздаваліся мяккія, патрэскваўшыя выстралы малакаліберных вінтовак. Рабочыя 2-й змены рашэцілі мішэні перад тым, як стаць на работу.

Вінтоўка Аляксандра Драгуна — яго ўласная. Яна яму падаравана Цэнтральным советам Асоавіяхіма БССР у 1934 годзе за лепшы рэзультат па стральбе. Вінтоўка выдатна прыстрэлена, многа разоў праверана і не «падводзіць». Але адразу страляць нельга. Добры стралок так ніколі не паступае. Драгун кладзецца і некалькі разоў прыцэльваецца без патронаў. Спуск добры, прыцэл у парадку. Цяпер можна страляць.

Свісцяць кулі. Ляцяць туды, куды накіравала іх цвёрдая рука і вернае вока, яны прабіваюць цэнтр мішэні. Будзь на месцы гэтай квадратнай паперкі варожая галава, куля—не такая слабая, як гэтая, а сапраўдная баявая куля—уваткнулася-бы ў фашысцкі чэрап.

Драгун пазнаёміўся з вінтоўкай яшчэ ў дзяцінстве, у школе. Потым ён практыкаваўся ў стральбе ў піонерскай арганізацыі. У 1925 годзе Аляксандр уступіў у ленінскі комсамол. Яшчэ больш разгарэўся ў юнака запал да стралковага спорта.

У 1930 годзе ён на адборачных спаборніцтвах упершыню трапіць у зборную каманду стралкоў БССР. З таго часу, 6 год запар, ён у гэтай камандзе. Ён знаходзіць час для грамадскай работы і іншых відаў спорта: комсорг цэха, інструктар стралковага спорта цэхавага гуртка, ігрок заводскай хакейнай каманды, адзін з лепшых гарадошнікаў рэспублікі. Гарадкі добра развіваюць меткасць вока і рукі, што стралку асабліва важна. Драгуну гарадкі саслужылі карысную службу.

Апошні поспех Аляксандра Драгуна ў стральбе быў на завочных стралковых спаборніцтвах 8 гарадоў СССР, на якіх ён заняў першае месца, выбіўшы з становішча лежачы на дыстанцыі 50 метраў 191 ачко з 200 магчымых. Гэта новы рэкорд БССР. Тав. Драгун быў прэміраваны малакаліберной вінтоўкай, малакаліберным пісталетам «Блюма» і веласіпедам.

Цяпер на трэніроўках тав. Драгун паказвае высокія рэзультаты. 195 ачкоў лёжачы, 87 — стоячы, 88—89 з калена.

САНІН.

Бой ля Пулкаўскіх высот у 1919 г. з Юдзенічам каля Ленінграда. Копія карціны мастака Владзімірава.

К. ЗАЛЕЎСКІ

ЗОРКІ ВАРТАВЫ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ ГРАНІЦ

Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі спаўняецца 19 год. Сваю слаўную гадавіну яна сустракае ва ўмовах, калі пагроза новай імперыялістычнай вайны чорнымі хмарамі навісла над светам.

Крывавае зарава пажару вайны, выбухнуўшае нядаўна ў Абісініі, зараз злавесна разгаралася над басейнам Міжземнага мора. Ужо 7 месяцаў бесперапынна льецца кроў іспанскага народу, абараняючага сваю свабоду і незалежнасць ад наглага нападу фашызма. Фашысцкія Германія і Італія, пасылаючы ў Іспанію войскі і зброю на дапамогу іспанскім мяцежнікам, імкнуцца заняволіць іспанскі народ і стварыць плацдарм для новай агрэсіі. Германскімі і італьянскімі фашыстамі ўжо забіты многія тысячы мірнага грамадзянскага насельніцтва, многія гарады і вёскі сонечнай Іспаніі ператвораны ў груды развалін.

Не задавальняючыся гэтым, разнузданыя германскія і японскія фашысты старанна падрыхтоўваюць напад на адзіную ў свеце краіну сацыялізма — СССР. Нядаўна закончыўшыйся працэс трацкісцкіх гадаў даў новыя пераканаўчыя доказы гэтага. Здраднік і злейшы вораг народу Троцкі, разам з бандай забойцаў і праз[illegible]рэнных здраднікаў — Пятаковым, Радэкам, Сакольнікавым, Серэбраковым і другімі — расчышчалі шлях узброенаму фашызму ў межы нашай сацыялістычнай краіны. Па ўказанню Іудушкі-Троцкага зграя яго гнусных саўдзельнікаў, двурушнічаючы і ашукваючы партыю і совецкі народ, служылі верай і праўдай германскаму і японскаму фашызму. Трацкісцкія мярзотнікі прадавалі фашыстам сакрэтныя дакументы абароннага значэння, займаліся шкодніцтвам і дыверсіямі на абаронных прадпрыемствах, спускалі пад адкос паязды з чырвонаармейцамі, рыхтавалі тэрарыстычныя акты супроць любімых правадыроў совецкага народу. На брудных лапах трацкісцкіх забойцаў кашгоўнейшая кроў любімага Кірава. Нягоднікі цэліліся ў самае дарагое, што ёсць у совецкага народу, — у сэрца вялікага Сталіна. Трацкісцкія гады рыхтавалі ваенны напад фашызма на Совецкі Саюз. Яны рыхтавалі паражэнне СССР у вайне з фашызмам і разлічвалі павярнуць нашу выдатную квітнеючую свабодную краіну на шлях капітала, на шлях абяднення, упадку і голаду. Совецкую родную зямлю, багата палітую крывёю лепшых яе сыноў, фашысты хацелі расцягнуць па кавалачках, ператварыўшы яе ў сваю калонію.

Загавор фашыстаў і іх гнусных лакеяў — трацкістаў раскрыт. Совецкі суд, выконваючы волю ўсяго народу, знішчыў зграю ад'яўленых мярзотнікаў. Народ патрабуе, каб другія пасобнікі здраднікаў радзімы — правыя адшчапенцы — Бухарын, Рыкаў, Угланаў — адказалі перад народам за сваё здрадніцтва.

Але выкрыццё і знішчэнне кучкі гнусных здраднікаў зусім не азначае, што небяспека ваеннага нападу на СССР аслабела. Выкрытае здрадніцтва трацкісцкіх гадаў і саюз іх з германскім і японскім фашызмам напамінае нам аб пагрозе нападу ворагаў на нашу радзіму. Аб гэтым-жа сведчаць і ліхаманкавыя ўзбраенні ў лагеры фашыстаў, смуродныя фантаны антысовецкай хлусні, вышугнутыя штодзенна на старонках фашысцкага друку.

Совецкі Саюз няўхільна праводзіць палітыку міру. Найвялікшыя заваёвы, якіх мы дабіліся пад кіраўніцтвам партыі і любімага правадыра народаў таварыша Сталіна ва ўсіх галінах гаспадарчага і культурнага развіцця, ператварылі соцыялістычную краіну ў несакрушальную крэпасць соцыялізма. Нязмерна вырасла магутнасць доблеснай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Дзякуючы штодзённым клопатам таварыша Сталіна, пад кіраўніцтвам свайго жалезнага наркома — маршала Совецкага Саюза таварыша Варашылава, Чырвоная Армія к XIX сваёй гадавіне моцна, як ніколі. За апошні год баявая магутнасць Чырвонай Арміі гіганцка ўзрасла. Узрасло тэхнічнае аснашчэнне, узрасла яе колькасць і, што самае галоўнае, выраслі новыя шматколькасныя кадры выдатных людзей Чырвонай Арміі.

Толькі за 10 месяцаў 1936 г. прадукцыя самалётных заводаў авіяцыйнай прамысловасці па параўнанню з такім адрэзкам часу 1935 г., павялічылася на 94,5 проц., гэта значыць у два разы. На заводах пабудаван новы совецкі матор «АМ-34», паспяхова канкуруючы з лепшымі сусветнымі ўзорамі матораў. Колькасць самалётаў таксама значна ўзрасла. Калі к пачатку 1936 г. павелічэнне колькасці самалётаў па параўнанню з 1931-32 г. складала 330 проц., то зараз гэты процант вырас яшчэ больш. Павялічылася таксама колькасць мотамеханізаваных і кавалерыйскіх злучэнняў, прадстаўляючых вялікую манеўровую сілу. Ва ўмовах велізарнай працягласці нашых граніц гэта мае надзвычайна важнае значэнне.

Соцыялістычныя граніцы надзейна прыкрыты зараз не толькі з сушы, з паветра, але і з мора. Дзякуючы клопатам партыі і ўрада, дзякуючы асабістым клопатам таварыша Сталіна, наш марскі ваенны флот за апошнія гады ў справе абароны совецкіх марскіх граніц зрабіў вялікія поспехі. Калі к пачатку 1933 г. суднавы склад нашага флота прыняць за 100, то к канцу 1936 г. склад падводных лодак выражаецца ў 715. Лік малых суднавых параходаў за гэты адрэзак часу складаў ў 300 проц., колькасць дальнабойных гармат берагавой артылерыі вырасла на 75 проц., зенітная абарона —на 100 проц. Нарэшце, марская авіяцыя ў сучасны момант па параўнанню з 1933 г. складае 510 проц.

Пастаянная ваенная пагроза звонку прымушае нашу партыю і ўрад па-ранейшаму ўдзяляць вялікую ўвагу Чырвонай Арміі. На 1937 г. бюджэт Наркамата абароны зацверджан у суме 20 млрд. 102,2 млн. рублёў супроць 14 млрд 900 млн у 1936 годзе. Гэтым совецкі народ забяспечвае Чырвонай Арміі новыя магчымасці далейшага росту і ўмацавання сваёй баявой магутнасці.

Вялікія дасягненні Чырвонай Арміі за мінулы год у баявой, палітычнай, тэхнічнай і агульнакультурнай падрыхтоўцы. Байцы і камандзіры Чырвонай Арміі, бязмежна адданыя сваёй вялікай радзіме, гатовыя аддаць за яе ўсе свае сілы і жыццё, праяўляюць у штодзённай рабоце сапраўдны геразм людзей сталінскай эпохі. Толькі за апошні год рад новых імён совецкіх лётчыкаў сталі вядомы ўсяму свету. Легендарны пералёт герояў Совецкага Саюза Чкалава, Байдукова і Белякова — бліскучая дэманстрацыя адданасці, мужнасці і велізарнейшага лётнага майстэрства совецкіх людзей. А рэкордныя палёты ў вышыню Кокінакі, Алексеева Юмашэва і другіх — няўжо не сведчаць аб неабмежаваных талентах сыноў нашай вялікай радзімы? Цяжка прыдумаць такія задачы, якіх-бы не рашылі людзі, выхаваныя партыяй і Сталіным, выхаваныя гераічнай Чырвонай Арміяй.

На палях тактычных вучэнняў, на высокагорных хрыбтах нашай зямлі, у глухой сібірскай тайзе, у арктычных ільдах, у падводных глыбінях мораў і акіянаў, — скрозь і ўсюды слаўныя байцы Чырвонай Арміі праяўляюць сябе дастойнымі сынамі роднай радзімы, дастойнымі носьбітамі правоў і ганаровых абавязкаў, аб якіх гаворыць вялікая Сталінская Канстытуцыя. І чым больш цяжкая задача, тым больш моцна напружвае грамадзянін совецкай краіны свае сілы і волю да перамогі таму, што ім кіруе самае святое пачуццё— любоў да соцыялістычнай радзімы. Нямала выдатных прыкладаў гэтага паказалі нашы бясстрашныя падводнікі. Падводная лодка Ціхаакіянскага флота пад камандаваннем тав. Клевенскага ў тры разы перавысіла норму бесперапыннага прабывання пад вадой. Другая падводная лодка таго-ж флота пад камандаваннем тав Матвеева перавысіла норму ў чатыры разы. Нарэшце, падводная лодка Чорнаморскага флота пад камандаваннем тав Шатскага паказала небывалы прыклад працяглага прабывання пад вадой, перавысіўшы норму ў 4,7 раза.

Факты гераічных паступкаў людзей Чырвонай Арміі не адзінкавы. Геразм становіцца здабыткам шырокіх армейскіх мас.

Пачуцці бязмежнай любві і адданасці соцыялістычнай радзімы ніколі не пакідаюць гераічных абаронцаў нашай краіны. Лейтэнант Дземчанка, ранены ў галаву ў начным бай з япона-манчжурамі, абліваючыся крывёю, не выпусціў з рук кулямёта, працягваючы змагацца з ворагам да раніцы. Пагранічнік Васілій Баранаў, будучы раненым, быў унесен з поля бою белымі налётчыкамі. Ні багатыя посулы японскай разведкі, ні катаванні і збіенне катамі не прымусілі яго здрадзіць радзіме. Баранаў на ўсе запытанні не адказваў і памёр ад знясілення і ран. Такавы людзі Чырвонай Арміі, такава іх найвялікшая адданасць радзіме.

Совецкі народ любіць і цэніць сваю родную армію. Абарона соцыялістычнай радзімы — ганаровы абавязак кожнага грамадзяніна СССР. Гэта запісана ў Сталінскай Канстытуцыі. Працоўныя нашай шчаслівай краіны разам з арміяй прадстаўляюць адзіную працоўную сям'ю. Яны жывуць аднымі інтарэсамі, імкнуцца да адной мэты, гатовы разам абараняць кожны кавалачак совецкай зямлі.

Пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі мы ўступілі ў новы 1937 год. Пад гэтым сцягам будзе працаваць, расці і мацнець Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія. Хай ведаюць ўсе нашы ворагі, што не толькі Украіны і Прымор'я мы нікому не аддадзім, але калі яны пасмеюць на нас напасці, то Чырвоная Армія, апіраючыся на магутнасць ўсяго вялікага совецкага народу, будзе біць дзёрскага ворага на той тэрыторыі, адкуль ён прышоў. Зарукай гэтаму служыць увесь наш гераічны народ, наша большэвіцкая партыя, наш вялікі Сталін, зарукай гэтаму — наша квітнеючая краіна, багацей і шчаслівей якой няма другой краіны ў свеце.

ГРЫГОРЫЙ КАНСТАНЦІНАВІЧ ОРДЖАНІКІДЗЕ

НА РАДЗІМЕ Г. К. ОРДЖАНІКІДЗЕ

СЯЛО ГОРЭША, 22 лютага. (БЕЛТА). Гаротныя гадзіны перажываюць калгаснікі сяла Гораша — землякі Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе. Вось ужо 4 дні прайшло з таго часу, як сумная вестка аб яго смерці пранізала іх сэрцы. У вялікім смутку кінуліся яны к дому старой Дэспіне, якая выхавала Серго. Але ў доме пуста: адзіная жыхарка гэтага дома два тыдні назад выехала ў Маскву да свайго любімца. Учора яна разам са сваякамі, прыяцелямі і сарацнікамі яго праваджала урну з прахам свайго Серго на Красную плошчу...

... Не можа стрымаць горкіх слёз стары Амбако Іцкітыдзе, жонка якога прыняла Серго трохмесячным дзіцём пасля смерці яго маперы і выкарміла яго сваімі грудзьмі.

— Серго быў нашым любімцам, і ён аплаціў сваёй карміліцы і ўсёй нашай сям'і глыбокай удзячнасцю, — успамінае Амбако. — Ён не забываў нас. Памятую, як пасля пабегу з ссылкі ён павінен быў выехаць за граніцу, і мы ўжо не думалі яго ўбачыць. Але ён успомніў, прыбег да нас, расцалаваў сваю карміліцу і мяне і сказаў на развітанне: «Спадзяюся, убачымся, калі заззяе сонца свабоды»...

Ён стрымаў сваё слова. Не раз пасля перамогі Кастрычніка наведваў ён мой дом. Заўсёды з любоўю, як сын, абнімаў мяне. І я, глыбокі стары, павінен перажыць гэта гора — смерць дарагога Серго.

Калгаснік Захарыя Куртанідзе ўспамінае аб сваіх сустрэчах з Серго. Ён расказвае цікавы эпізод з кіпучага рэвалюцыйнага жыцця тав. Орджанікідзе.

— Гэта было, здаецца, 30 год таму назад. Арыштаванага Серго вязлі ў Тыфліс. Усё сяло пайшло на станцыю Харагоулі, каб пабачыць яго. Жандары не прапусцілі нас да вагона. Раптам з арыштанцкага вагона пачуўся знаёмы голас: «Мы пераможам!» Прарочыя словы яго збыліся.

Настаўнік Харагоульскай сярэдняй школы Нікалай Дэканосідзе, які вучыўся разам з Серго ў Харагоульскай двухкласнай школе, расказвае, што Серго вылучаўся сярод школьнікаў сваёй смеласцю, дабратой, выключнымі здольнасцямі. У той час у школе прымянялі з адабрэння і дазволу начальства цялесныя пакаранні. Памятую, раз настаўнік схапіў за вуха нашага школьнага таварыша. Ускхваляваны Серго ўзняўся з месца і крыкнуў: «Не смейце біць дзіця. Гэта не да твару настаўніку». Словы хлопчыка так падзейнічалі на настаўніка, што ён пасля гэтага ніколі ўжо не звярачаўся да рукапрыкладства.

— У 1917 годзе, — гаворыць далей Дэканосідзе, — я і настаўнік нашай школы Трыфан Табукішвілі стаялі на балконе. Раптам з'явіўся Серго. Мы з радасцю кінуліся да яго насустрач. Першае пытанне, якое ён задаў пры сустрэчы, было: «Ты бальшавік, ці меншавік?». Серго быў узорам прынцыповасці, цвёрдасці, непрымірымасці, сапраўдным бальшавіком-ленінцам.

Чулліва апавядае аб апошняй сваёй сустрэчы з вялікім пралетарскім рэвалюцыянерам яго першы настаўнік, старык Вісарыён Пыцыяшвілі, які аддаў 48 год жыцця педагагічнай дзейнасці. Пры першай-жа сустрэчы паміж настаўнікам і вучнем завязалася моцная дружба.

— Тры тыдні назад я быў у Маскве, — расказвае т. Пыцыяшвілі, — і парашыў пабачыцца з Серго, перадаць яму і праз яго вялікаму Сталіну сардэчную падзяку за наша шчаслівае жыццё. Я напісаў яму запіску і літаральна праз некалькі мінут апынуўся ў яго абдымках у рабочым габінеце наркома цяжкай прамысловасці. Ён прыняў мяне як родны сын, абнімаў, пацалаваў. Доўга распытваў пра калгаснае жыццё, пра вінаграднікі і школы. Я расказаў яму аб тым, як змянілася за апошнія гады яго роднае сяло, што ў Гораша ёсць тры пачатковыя і адна няпоўная сярэдняя школа, дабудоўваецца будынак педтэхнікума. Будуецца гідрастанцыя, праведзена шасейная дарога, звязаўшая гэта горнае сяло з чыгункай. Я дадаў, што нехапае толькі грузавых машын. Серго ўсміхнуўся і сказаў:

— Хутка горэшскія калгаснікі будуць мець не толькі грузавыя, але і лёгкавыя машыны і паказаў штодзённую зводку аб выпуску машын нашымі аўтамабільнымі заводамі.

— Некалькі дзён гасціў я ў яго, — гаворыць далей т. Пыцыяшвілі, — і гэтыя незабыўныя дні астануцца назаўсёды ў маёй памяці. Развітваючыся з дарагім вучнем, я прасіў яго прыехаць да нас, паглядзець, як мы жывем. Серго ўсміхнуўся і сказаў:

— Прыеду, Вісарыён, абавязкова прыеду летам.

— Ён не прыедзе да нас, Серго... Смерць закрыла сонца для маіх старых вачэй...

З'ЯЎЛЕННЕ СЕРГО НАТХНЯЛА БАЙЦОЎ

(З успамінаў камісара №-скага стралковага палка т. Емельянава)

У 1921 годзе тав. Орджанікідзе прыехаў да нас у часць — аўтабранявы атрад, які знаходзіўся ў горадзе Баку. Я ў той час служыў палітруком атрада. Тав. Орджанікідзе падрабязна гутарыў з байцамі, дэтальна знаёміўся з іх баявым жыццём і бытам. Асабліва цікавіўся тав. Орджанікідзе патрэбамі байцоў і, зразумела, у першую чаргу баявой гатоўнасцю нашай часці, наколькі байцы засвоілі баявую тэхніку.

Тав. Орджанікідзе паставіў перад байцамі задачу: яшчэ лепш навучыцца ўладаць машынай, строга папярэджваючы, што вайна яшчэ не скончана, наперадзе прадстаяць яшчэ новыя баі.

Натхнёныя прыездам тав. Орджанікідзе, чырвонаармейцы тут-жа прасілі яго перакінуць атрад у раён Тыфліса, дзе яшчэ арудвалі белагвардзейцы. Баявая і палітычная вучоба сярод чырвонаармейцаў пасля ад'езду тав. Орджанікідзе значна павысілася.

У другі раз мне прыйшлося сустрэцца з тав. Орджанікідзе, калі ён рабіў даклад Бакінскаму партыйнаму актыву аб выніках XIII партыйнай канферэнцыі.

Жыццерадаснасць, упэўненасць у сілы рабочага класа, скромнасць, выключна ўважлівыя адносіны да байцоў — гэтыя выдатныя якасці вялікага бальшавіка Серго Орджанікідзе ярка кідаліся ў вочы кожнаму камандзіру і байцу нашага атрада.

Не хочацца верыць, што тав. Орджанікідзе — гэтага выдатнага бальшавіка, выдатнага дзяржаўнага дзеяча, вялікага друга Чырвонай Арміі — ужо больш няма ў жывых.

Камісар №-скага стралковага палка ЕМЕЛЬЯНАЎ.

СВАЙГО ЛЕПШАГА ДРУГА ХАВАЎ УВЕСЬ НАРОД

МЕНСК. Краіна ў жалобе. Беларускі народ разам з усімі народамі неабсяжнага Савецкага Саюза глыбока перажывае вялікую страту. У гэты дзень, калі народ хаваў аднаго з сваіх лепшых сыноў — слаўнага Серго Орджанікідзе, кожнага цягнула на вуліцу, хацелася быць у калектыве. Яшчэ задоўга да 3-х гадзін вуліцы Менска запоўніліся народам. На плошчах і вуліцах каля радыёрупараў сабраліся вялікія групы людзей. Усе іх думкі і пачуцці зараз накіраваны туды — у чырвоную сталіцу, дзе на Краснай плошчы любімыя правадыры ў апошні раз развітваюцца з незабываемым Серго. Уважліва слухаюць працоўныя прамовы ля труны Грыгорыя Канстанцінавіча, схіляюць галовы, у думках развітаюцца з гордым арлом рэвалюцыі.

***

ВІЦЕБСК, 21 лютага. На прадпрыемствах, на вуліцах і на кватэрах слухалі працоўныя Віцебшчыны радыёперадачу з Краснай плошчы. На прадпрыемствах адбыліся жалобныя мітынгі.

500 токараў, слесараў і машыністаў чыгуначнага вузла сабраліся ў паравозным дэпо. Небывалая цішыня. Словы рабочых гучаць як урачыстае абяцанне. Гаворыць машыніст Зарытоўскі:

— Закончыў свой слаўны шлях наш любімы нарком Серго, пад кіраўніцтвам якога вырасла наша магутная прамысловасць з перадавой тэхнікай. Ударная работа, новыя стаханаўскія рэкорды — вось лепшы вянок на магілу любімага Серго.

Шматлюдны мітынг адбыўся на фабрыцы «КІМ». Стаханаўка Бачкаева гаворыць: «Ніяк не хочацца мірыцца з тым, што з намі няма ўжо нашага Серго. Мы, бальшавікі, ніколі не апускаем рукі. Ад імя ўсіх рабочых запэўніваю нашу камуністычную партыю, што яшчэ больш будзем мацаваць магутнасць нашай радзімы».

***

МАГІЛЕЎ, 21 лютага. Як ніколі людна на плошчах горада і ў чырвоных кутках, куды сабраліся працоўныя каб калектыўна слухаць радыёперадачу з Масквы і развітацца з любімым Грыгорыям Канстанцінавічам Орджанікідзе.

На швейнай фабрыцы імя Валадарскага ў 3 гадзіны выключаны матары, змоўклі варштаты. У напружанай цішыні рабочыя ў цэхах слухаюць ля рэпрадуктараў прамовы ля труны любімага таварыша Серго.

Стаханаўка фабрыкі — дэлегатка Надзвычайнага З'езда Саветаў БССР тав. Цэўзнер гаворыць: «У гэты светлы дзень, калі з'езд зацвярджаў Сталінскую Канстытуцыю беларускага народу, мы атрымалі балючую вестку, што памёр слаўны камандарм цяжкай прамысловасці любімы Серго. Наша партыя, наша радзіма панесла нязмерную страту. Сёння мы аддаем свой апошні доўг гэтаму крышталёваму бальшавіку, які аддаў усю сваю кроў за наша шчасце, за наша квітнеючае жыццё. Мы захаваем у сэрцах гэты светлы вобраз на ўсё сваё жыццё, будзем працаваць і змагацца так, як вучыў нас Серго».

***

БАБРУЙСК, 21 лютага. Дзесяткі тысяч працоўных Бабруйска прышлі 21 лютага на плошчу імя Фрунзе на жалобны мітынг, прысвечаны памяці Г. К. Орджанікідзе. Роўна ў 3 гадзіны дня, калі жалобныя гудкі фабрык і заводаў паведамляюць аб набліжэнні часу пахавання слаўнага бальшавіка, сакратар райкома КП(б)Б тав. Чарнышоў адкрывае жалобны мітынг. Ён гаворыць аб баявым шляху, пройдзеным цвёрдакаменным бальшавіком Серго — вернага саратніка Леніна і Сталіна.

На трыбуне — прадстаўнікі фабрык, заводаў, Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, настаўніцтва. Усе яны гавораць аб тым, што гора ад вялікай страты разам са сталінскім Цэнтральным Камітэтам, разам з усёй бальшавіцкай партыяй глыбока перажывае ўвесь савецкі народ, за шчасце якога Серго аддаў сваё жыццё.

У пісьме на імя таварыша Сталіна, прынятым на мітынгу, працоўныя Бабруйска заяўляюць, што яны яшчэ больш згуртуюць свае рады вакол партыі Леніна — Сталіна, вакол геніяльнага правадыра таварыша Сталіна.

***

СМАЛЯВІЧЫ, 21 лютага. Трэці дзень усюды па раёну палыхаюць чырвоныя сцягі, абвітыя жалобай. Звыш 200 мітынгаў праведзена ў калгасах, саўгасах, прадпрыемствах і ўстановах па поваду смерці таварыша Орджанікідзе.

21 лютага ў калгасах і ўстановах было наладжана калектыўнае слуханне па радыё жалобнага мітынга з Краснай плошчы. Рабочыя і служачыя МТС групамі сабіраліся на кватэрах, дзе напружана слухалі прамовы кіраўнікоў партыі і ўрада. Калектыўнае слуханне было наладжана ў калгасе імя Молатава. Думку сабраўшыхся калгаснікаў выказаў тав. Крышпановіч, які заявіў: «У нашых сэрцах ніколі не згасне светлая памяць аб вялікім наркоме. Кожны калгаснік ведае, што пад кіраўніцтвам таварыша Орджанікідзе нашы калгасы ўзброены магутнымі трактарамі і камбайнамі».

ТЭЛЕГРАМА ЧАСОВА ВЫКОНВАЮЧАГА АБАВЯЗКІ МІНІСТРА ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ ТУРЦЫІ п. ШУКРУ САРАДЖОГЛУ

Часова выконваючы абавязкі міністра замежных спраў Турцыі п. Шукру Сараджоглу прыслаў на імя народнага камісара замежных спраў тав. М. М. Літвінава наступную тэлеграму:

«Даведаўшыся аб жорсткай страце, нанесенай усім Савецкім Саюзам у сувязі са смерцю народнага камісара цяжкай прамысловасці Орджанікідзе, хачу запэўніць Вас у найшчырэйшым удзеле ўрада рэспублікі ў жалобе вялікага прыязнага народу і прашу прыняць выражэнне маіх журботных пачуццяў».

ЧВА міністра замежных спраў ШУКРУ САРАДЖОГЛУ

СПАЧУВАННЕ ТУРЭЦКАГА ДРУКУ

АНКАРА, 22 лютага. (БЕЛТА). Турэцкі друк выражае спачуванне Савецкаму Саюзу з прычыны смерці тав. Орджанікідзе. Газеты падкрэсліваюць выдатную ролю тав. Орджанікідзе ў індустрыялізацыі СССР, асабліва адзначаючы яго ўдзел у пашырэнні эканамічных адносін паміж Савецкім Саюзам і Турцыяй, якія выразіліся ў будаўніцтве тэкстыльных камбінатаў у Кайсеры і Назілі. Большасць газет прыводзяць паведамленні з Масквы аб жалобных мітынгах, публікуе біяграфічныя весткі і змяшчае партрэты тав. Орджанікідзе.

Многалюдны мітынг дружыннікаў у Валенсіі

ВАЛЕНСІЯ, 21 лютага. (БЕЛТА). Учора кіно «Олімпія» было перапоўнена да адказу дружыннікамі, рабочымі заводаў Валенсіі і сялянамі з ваколічных вёсак. На вуліцы і ў прылягаючым да кіно завулку стаяў двухтысячны натоўп, прагна слухаўшы прамовы, якія даносіла радыё з залы, дзе адбываўся мітынг.

Мітынг адкрыў генеральны сакратар валенсійскага правінцыяльнага камітэта кампартыі Хуан Хозэ Эскрыч. Старшыня прапануе ўшанаваць устаўаннем памяць тав. Серго Орджанікідзе. Уся зала, нават ранены, як адзін, устаюць і сціскаюць узнятыя кулакі. У зале пануе мінута маўчання. Аркестр выконвае «Інтэрнацыянал».

Мануэль Відаль, член выканкома федэрацыі аб'яднанай сацыялістычнай моладзі ў сваёй прамове аб'явіў аб рашэнні федэрацыі выставіць 200 тыс. маладых антыфашыстаў для адпраўкі на фронт.

Пасля выступлення члена валенсійскага камітэта кампартыі дэпутата картэсаў Хозэ Антоніо Урабес на мітынгу выступіла Даларэс Ібаруры (Пасіянарыя), сустрэтая бурнымі, доўга незмаўкаючымі апладысментамі і спевам «Інтэрнацыянала».

«Ёсць моманты, — пачынае сваю прамову Даларэс, — калі трэба гаварыць, каб сказаць народу, куды і якімі шляхамі мы ідзем наперад і што думае наша партыя, якая з першага дня мяцяжу заняла вядучае месца ў авангардзе за абарону дэмакратычнай парламенцкай рэспублікі і свабоды народу».

Пасіянарыя цытуе словы Леніна аб немагчымасці рэвалюцыйнага руху без рэвалюцыйнай тэорыі і гаворыць аб тым, што трэба паказаць працоўным Валенсіі, якая тактыка найбольш мэтазгодна для перамогі над ворагам. «Калі народ зразумее, што шлях, указаны намі, з'яўляецца тым, які вядзе яго да перамогі, тады ён пойдзе па гэтаму шляху. Народ верыць у кампартыю і давярае кампартыі, якая заўсёды сваімі ўчынкамі даказвала, з якім самаахвяраваннем і самаадданасцю яна змагаецца за справу ўсіх працоўных — за свабоду, дэмакратыю і рэвалюцыю».

Далей Пасіянарыя пераходзіць да пытання аб падзенні Малагі. «Падзенне Малагі, — гаворыць яна, — крыху ўскалыхнула сельскую цішыню тылу і ўказала на неабходнасць некалькі змяніць структуру нашых сіл». Пасіянарыя напамінае аб тым, як інтэрвенцыйныя арміі імперыялістычных дзяржаў напалі на савецкую зямлю, і як рэвалюцыя ў Расіі ўсё-ж перамагла толькі таму, што людзі, кіраваўшыя рэвалюцыяй, не страцілі галавы і «здолелі з паражэння выкаваць перамогу».

«Не хістаючыся, — гаворыць Пасіянарыя, — мы можам сцвярджаць, што, навучаныя вопытам вялікага рускага народу, мы таксама здолеем раздавіць контррэвалюцыю і выгнаць з межаў нашай краіны інтэрвенцыйныя арміі міжнароднага фашызма». Аднак, каб выйграць вайну, трэба спачатку вырашыць рад праблем, перш за ўсё зрабіць чыстку тылу. Трэба ліквідаваць не толькі «пятую калону», але і ўсе яе рэзервы, гэты гнайнік з правакатараў, бяздзейнікаў і прастытутак».

Далей Пасіянарыя падкрэслівае неабходнасць рашучай мабілізацыі ўсяго грамадзянскага насельніцтва. «Бяздзейнікі павінны будаваць дарогі для нашага ваеннага транспарту, убежышчы і ўмацаванні». «Хто не працуе, той не есць», — кідае Пасіянарыя рэвалюцыйны лозунг. «Для стварэння моцнай народнай арміі, — працягвае далей Даларэс, — мы не пахіснуліся расфармаваць 5-ы полк, каб уключыць яго асабісты склад у народную армію. Але ў арміі трэба зрабіць грунтоўную чыстку, бо мы, жонкі і маці, мужы і сыны якіх знаходзяцца ў акопах, патрабуем, як і самі ваенныя, ачысткі арміі ад нядобрых элементаў, сабатажнікаў ці здраднікаў».

Затым Даларэс пераходзіць да пытання аб арганізацыі магутнай ваеннай прамысловасці, каб Валенсія і ўсе правінцыі Леванта не падвергліся таму-ж сумнаму лёсу, якому падверглася Малага.

У апошняй частцы сваёй гарачай прамовы, якая прарывалася не раз бурнымі авацыямі, Пасіянарыя гаворыць: «Наперад, таварышы, па шляху, усеянаму трупамі, залітаму крывёю стойкіх герояў і мучанікаў, каб заваяваць тую Іспанію, аб якой мы ўсе марым, Іспанію вызваленага рабочага класа». Так закончыла Пасіянарыя сваю прамову.

ВАЕННА-ФАШЫСЦКІ МЯЦЕЖ У ІСПАНІІ

Рэспубліканцы атакавалі пазіцыі мяцежнікаў

ПАРЫЖ, 21 лютага. (БЕЛТА). Гавас перадае тэлеграму свайго спецыяльнага карэспандэнта ў Альмерыі, які прысутнічаў пры аперацыях урадавых войск у правінцыі Грэнада ў раёне Кадыяр, каля 30 клм. на паўночны ўсход ад Мотрыля. Рэспубліканскія войскі, дзейнічаючы мужна і арганізавана, атакавалі непрыяцельскія пазіцыі з дапамогай ручных гранат. Войскі мяцежнікаў пасля няўдалай спробы адбіць атаку былі вымушаны імкліва адступіць. Рэспубліканцы захапілі дзве гарматы, некалькі кулямётаў, шмат вінтовак і скрынак з гранатамі.

У рэзультаце гэтай сур'ёзнай вылазкі, — піша карэспандэнт, — рэспубліканцы займаюць большую частку стратэгічных пунктаў у Сіера дэ Лас Алпухарас, што ім дае магчымасць, з аднаго боку, кантраляваць наступленне непрыяцеля праз Сіеру Нівадо, а з другога боку кантраляваць шляхі зносін паміж морам і гарамі.

***

БІЛЬБАО, 22 лютага. (БЕЛТА). На астурыйскім фронце ў ноч на 21 лютага рэспубліканцы прадпрынялі раптоўную атаку на пазіцыі мяцежнікаў і атрымалі значны поспех. Перарэзана дарога паміж Овіедо і Градо, злучаўшая абложаных у Овіедо мяцежнікаў з Галісіяй.

У Овіедо ідуць жорсткія вулічныя баі. Рэспубліканцамі занята некалькі кварталаў. Праціўнік аказвае ўпартае супраціўленне. Рэспубліканцамі захвачана шмат патронных, сотні вінтовак і 12 кулямётаў. Знішчана адна цяжкая батарэя мяцежнікаў. У часе бою ў раёне Овіедо з'явіліся фашысцкія самалёты, якія былі зараз-жа атакаваны рэспубліканскай авіяцыяй. Завязаўся паветраны бой, у рэзультаце якога збіт адзін знішчальнік мяцежнікаў.

Заява генерала Міяха

ЛОНДАН, 21 лютага. (БЕЛТА). Згодна паведамленняў з Мадрыда, генерал Міяха пасля паездкі па франтах заявіў: «Мы цяпер не толькі атакуем непрыяцеля, але прымушаем яго прымаць бой там, дзе нам гэта зручна. Наша цяперашняе наступленне з'яўляецца рэзультатам аб'яднання камандвання. Да гэтага часу непрыяцель меў перавагу ў сэнсе большай рухлівасці. Мы ліквідавалі гэту перавагу. Наш агульны лозунг цяпер — усю ўладу ўраду. Адзінства антыфашысцкіх сіл умацоўваецца з кожным днём».

Налёт авіяцыі мяцежнікаў

ВАЛЕНСІЯ, 20 лютага. (БЕЛТА). Згодна дадатковых паведамленняў, налёты авіяцыі мяцежнікаў на Альбасетэ 20 лютага цягнуліся безупынна праз кожныя 15 мінут. Былі скінуты бомбы вагою ад 50 да 100 кг. Сярод забітых і раненых толькі некалькі ваенных, прыбыўшых на пабыўку да сям'і. Усе астатнія належаць да грамадзянскага насельніцтва. Бамбардыроўкай разбуран будынак банка і шмат жылых дамоў. Да гэтага часу зарэгістравана 100 забітых і больш 100 раненых. У 14 гадзін 30 мінут эскадрыллі ўрадавых самалётаў-знішчальнікаў завязалі бой з грыма самалётамі мяцежнікаў «Юнкерс» і 38 знішчальнікамі, перашкаджаючы бамбардыроўцы. Быў збіт адзін самалёт праціўніка тыпу «Гейнкель». Рэспубліканцы страцілі адзін самалёт, які ўпаў у размяшчэнні ўрадавых войск.

Вярбоўка салдат для арміі Франко ў Фінляндыі

ГЕЛЬСІНГФОРС, 20 лютага. (БЕЛТА). Газеты паведамляюць пра вярбоўку ў Фінляндыі салдат для арміі Франко. Галоўным агентам па вярбоўцы з'яўляецца нейкі паручык, які прымаў актыўны ўдзел у фашысцкім мяцяжы ў мястэчку Міантсей ў 1932 г. Прозвішча паручыка не ўказваецца. Да апошняга часу ён пражываў у Гельсінгфорсе, цяпер нібыта выехаў у Хаміну. Аб праваздзімай вярбоўцы вядома аднаму з чыноўнікаў міністэрства замежных спраў Фінляндыі. Першая партыя салдат адпраўлена 16 студзеня. Усяго, згодна паведамлення «Гельсінгін саномат», у Іспанію адпраўлена больш 200 чалавек. Прозвішчы многіх завербаваных вядомы газеце, але яна не лічыць патрэбным іх апублікаваць. Адпраўка робіцца праз Германію, часткова таксама праз Англію. Завербаваным паведамляецца, што да Германіі яны павінны ехаць за свой кошт, а ў Германіі паклапоцяцца аб іх далейшай адпраўцы ў Іспанію. Большасць завербаваных з'яўляюцца афіцэрамі рэзерва, галоўным чынам артылерыі і паветраных сіл. Фіны, якія накіроўваюцца ў Іспанію, апрануты ў форму фінскіх фашыстаў.

Згодна паведамлення ўлад, праведзеным расследваннем нібыта ўстаноўлена, што метады вярбоўкі не супярэчаць фінляндскім законам. Расследванне працягваецца. Згодна паведамлення тых-жа газет, у армію рэспубліканцаў з Фінляндыі не паехаў ні адзін дабраахвотнік.

СЁННЯ ФІНІШ УДЗЕЛЬНІКАЎ МАТАЦЫКЛЕТНА-ЛЫЖНАГА ПРАБЕГУ

МАРЫНА-ГОРКІ. (Па тэлеграфу). Удзельнікі матацыклетна-лыжнага прабегу па маршруту Менск — Магілеў — Бабруйск — Менск даўжынёй у 750 кіламетраў натхнены зацвярджэннем Сталінскай Канстытуцыі БССР.

Завяршаем прабег. Настрой бадзёры, аварый няма. 23 лютага фінішыруем у Менску. Вітаем працоўных з 19-й гадавінай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Камандор прабегу ГОЛЬДЗІН.
Парторг РАДЗІОНАЎ.
Комсорг КАВАЛЕНКА.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО

«Пролетарый» ГУКАВЫ ФІЛЬМ ДАКЛАД т. СТАЛІНА І. В. АБ ПРАЕКЦЕ КАНСТЫТУЦЫІ САЮЗА ССР НА НАДЗВЫЧАЙНЫМ VIII УСЕСАЮЗНЫМ З'ЕЗДЗЕ САВЕТАЎ 25 лістапада 1936 г.

БЕЛАРУСКІ 1-шы ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР (БДТ-1) КАПІТАНСКАЯ ДАЧКА (па Пушкіну)

ДЗЯРЖ. ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР ТРАКЦІРШЧЫЦА

«Чырвоная зорка» ПАДАРОЖЖА Ў АРЗРУМ

Дзіцячы гукавы кінотэатр ЗБОРНАЯ МУЛЬТЫПЛІКАЦЫЙНАЯ ПРАГРАМА

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал» ПАЭТ І ЦАР

Гукавы кінотэатр «Спартак» ДА ПАДЗЕЙ У ІСПАНІІ З выпускаў (1—13) у адзін сеанс

Лекторый Цэнтральнага Дома тэхнікі
24 ЛЮТАГА, роўна ў 7 гадзін вечара,
у памяшканні КЛУБА МЕТАЛІСТАЎ (вул. Кірава, 12, побач са стадыёнам «Дынама») АДБУДЗЕЦЦА
ЛЕКЦЫЯ праф. Б. М. БЕРКЕНГЕЙМА (Масква)
НА ТЭМУ: „ХІМІЯ і АБАРОНА“
Уваход на лекцыю па абанементах і разавых білетах лекторыя і разавых білетах клуба металістаў. Спазніўшыяся ў залу дапускацца не будуць. ЦЭНТРАЛЬНЫ ДОМ ТЭХНІКІ.

НКЮ СССР ЮРЫДЫЧНАЕ ВЫД-ВА
КОГИЗ
Прадаўжаецца ПАДПІСКА на 1937 г.
на ЗБОРНІК ЗАКОНАЎ і РАСПАРАДЖЭННЯЎ РАБОЧА-СЯЛЯНСКАГА ЎРАДА САЮЗА ССР
(на беларускай мове)
ПЕРШЫ АДДЗЕЛ.
У зборніку законаў і распараджэнняў апублікоўваюцца пастановы ЦК ВКП(б) і СНК СССР, ЦВК і СНК Саюза ССР і СПА.
Зборнік выходзіць па меры паступлення заканадаўчых матэрыялаў з дадаткам, па сканчэнню года, алфавітнага ўказальніка.
ПАДПІСНАЯ ЦАНА: на 12 мес. — 10 руб., на 6 мес. — 5 руб.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА аддзяленнямі, кніжнымі магазінамі, кіёскамі, упаўнаважанымі КОГИЗ'а, Саюздрукам і ўсюды на пошце.

МЕНСКАЯ КАНТОРА ПА ПРАКАТУ КІНОФІЛЬМАЎ
даводзіць да ведама ўсіх, маючых уласныя кіно ўстаноўкі, што з 15 лютага прыступлена да перазаключэння
ДАГАВАРОЎ
па снабжэнню кінофільмамі на 1937 г.
Апошні тэрмін перазаключэння дагавароў — 25 лютага.
У выпадку незаключэння дагавора кіноўстаноўка застанецца без планавага снабжэння кінофільмамі на 1937 год.
Адрас канторы: вул. Карла Маркса, 45-а, 4 паверх, пакой 26.
МЕНСКАЯ ПРАКАТНАЯ БАЗА БЕЛДЗЯРЖКІНО.

ІНСТЫТУТ МАСАВАГА ЗАВОЧНАГА НАВУЧАННЯ ПАРТАКТЫВА ПРЫ ЦК КП(б)Б
ПАВЕДАМЛЯЕ, што 27 і 28 лютага ПРАЗ РАДЫЁСТАНЦЫЮ імя КОМІНТЭРНА БУДЗЕ ПЕРАДАНА
ЛЕКЦЫЯ ПА ГІСТОРЫІ ВКП(б) павышанага курса
НА ТЭМУ:
«ПАРТЫЯ БОЛЬШЭВІКОЎ ПАСЛЯ ЛІПЕНЬСКІХ ДЗЁН».
Слухайце арганізавана ў радыёпартаўдыторыях, парткабінетах і індывідуальна на даму.
1 санавіка г. г. радыёлекцыі не будзе.
Нам. дырэктара ІМЗО пры ЦК КП(б)Б ШПАК.

25 ЛЮТАГА ў 6 гадзін вечара, у канферэнцзале Акадэміі навук БССР (Ленінская, 29/35) АДБУДЗЕЦЦА
ПУБЛІЧНАЯ АБАРОНА ДЫСЕРТАЦЫІ
на ступень кандыдата сельскагаспадарчых навук,
навуковымі работнікамі Інстытута аграглебазнаўства і ўгнаенняў АН БССР.
1) Тав. ШЭМПЕЛЕМ В. І. на тэму: «Да пытання аб значэнні кальцыя і магнія пры вапнаванні цалінных зямель». Афіцыйныя апаненты: акад. КЕДРАЎ-ЗІХМАН О. К. і сапраўдны член Інстытута аграглебазнаўства і ўгнаенняў АН БССР т. ПІЛЬКО В. М.
2) Тав. ВЛАСЕНКА І. Г. на тэму: «Эфектыўнасць угнаенняў і ўмовы іх ужывання пад тэхнічныя культуры і канюшыну па даных доследаў, праведзеных у калгасах БССР». Афіцыйныя апаненты: акад. КЕДРАЎ-ЗІХМАН О. К. і сапраўдны член Усесаюзнага інстытута ўгнаенняў, агратэхнікі і аграглебазнаўства т. ЕГОРАЎ В. Е.
З работамі можна азнаёміцца ў дырэкцыі інстытута аграглебазнаўства і ўгнаенняў АН БССР — вул. Пушкіна, 60, лабараторны корпус, 2-гі паверх, пакой № 33.
ДЫРЭКЦЫЯ ІНСТЫТУТА.

У аддзел абвестак звоніце па тэл. 21-845

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

Уп. Галоўлітбела № К—574. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Савецкая, 63. К. К. С.

Прэзідэнцкая бібліятэка Рэспублікі Беларусь